

Revurdering af husdyrbruget

Jellinghave

Bæk Skovvej 6

6100 Haderslev

§ 41 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

6. september 2012

Haderslev Kommune
Natur og Landbrug
Rådhuscentret 7
6500 Vojens

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Kommunens afgørelse	4
1 Resumé og samlet vurdering	5
1.1 Ikke teknisk resumé	6
1.2 Offentlighed	6
2 Generelle forhold	8
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	8
2.2 Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold	8
2.3 Gyldighed	8
2.4 Retsbeskyttelse	9
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	9
2.6 Meddelelse om miljøgodkendelse	9
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	10
3.2 Placering i landskabet	11
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	12
4.1 Husdyrhold og staldindretning	12
4.2 Ventilation	14
4.3 Fodring	16
4.4 Energi- og vandforbrug	17
4.5 Spildevand herunder regnvand	18
4.6 Affald	19
4.7 Råvarer og hjælpestoffer	21
4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld	22
5 Gødningsproduktion og -håndtering	24
5.1 Gødningstyper og mængder	24
5.2 Fast gødning inkl. dybstrøelse	25
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	26
6.1 Ammoniak og natur	26
6.2 Lugt	27

6.3	Fluer og skadedyr	28
6.4	Transport	29
6.5	Støj fra anlægget og maskiner	30
6.6	Støv fra anlæg og maskiner.....	31
6.7	Lys	31
7	Påvirkning fra arealerne.....	32
7.1	Udbringningsarealerne	32
7.2	Ammoniak fra udbringning	33
7.3	Nitrat til kystoplande	36
7.4	Påvirkning af natur	37
7.5	Kvælstof til grundvand.....	39
8	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	40
9	Husdyrbrugets ophør	44
10	Egenkontrol og dokumentation	45
11	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	47
12	Bilag	49
	Bilag 1: Grundlag for vilkår og lovgivning	50
	Bilag 2: Kort over placering af anlæg	52
	Bilag 5: Kort beskyttet natur og bilag IV arter	55
	Bilag 6: Kort Internationalt beskyttet natur	56
	Bilag 7: Natura 2000 område "Pamhule Skov og Stevning Dam (N92)	57
	Bilag 8: Potentielt forekommende Bilag IV arter	60
	Bilag 9: Kort over næringsstoffølsomme områder/ arealer	64
	Bilag 10: Kort over kystoplande	65
	Bilag 12: Beredskabsplan	67
	Bilag 13: Ansøgningen	67

DATABLAD

TITEL: REVURDERING AF § 12 MILJØGODKENDELSE

DATO FOR REVURDERING: 6. SEPTEMBER 2012

BEDRIFTENS NAVN: JELLINGHAVE

CVR-NR: 84495417 OG P-NUMMER: 100269382

CHR NUMMER:52268

EJENDOMSNUMMER:5100015510

MATR. NR:13, m.fl.

EJERLAV: NUSTRUP BÆK, NUSTRUP

ADRESSE: BÆK SKOVVEJ 6, 6500 VOJENS

BEDRIFTS EJER OG ANSØGER: ANTON JENSEN, 74871233/40263393

KONSULENT: PETER LINDHARDT BIRCH, 87405373/21717712, PLB@VFL.DK, VIDENCENTRET FOR LANDBRUG OG JENS ELVSTRØM 87405376/40285535, JNE@VFL.DK, VIDENCENTRET FOR LANDBRUG.

TILSYNSMYNDIGHED: HADERSLEV KOMMUNE

KOMMUNENS AFGØRELSE

Haderslev Kommune meddeler revurderet miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug på Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens, matr. nr. 13 m.fl. Nustrup Bæk, Nustrup. Dyreholdet udvides ikke i som følge af afgørelsen, men fortsætter med et tilladt dyrehold på 647.900 slagtekyllinger (39 dage), svarende til 274,53 DE.

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer på ejendommen i forbindelse med revurderingen.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse i ansøgningen samt kommunens vurdering og vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende anlæg og bedriftens samlede arealer.

Haderslev Kommune reviderer miljøgodkendelsens vilkår via påbud med hjemmel i § 39 jf. § 41 i husdyrbrugsloven¹.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet af:

Lis Nowak

Haderslev Kommune, den 6. september 2012

Sagsbehandler: Lis Nowak, Haderslev Kommune

Kvalitetssikring: Anne-Lene Jørgensen, Haderslev Kommune

Journalnummer: 11/38444

---

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. LOV nr. 1572 af 20/12/2006

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

Den tidligere miljøgodkendelse er meddelt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33 den 13. maj 2003 af daværende Vojens Kommune.

Idet der er forløbet otte år siden godkendelsen er meddelt er retsbeskyttelsen på vilkårene udløbet og godkendelsen tages op til en regelmæssig revurdering jf. husdyrgodkendelseslovens § 41².

Kommunen skal i forbindelse med revurderingen af miljøgodkendelsen sikre at husdyrbruget i videst muligt omfang lever op til husdyrgodkendelsesloven og tilhørende bekendtgørelses krav. Kommunen skal sikre, at kravet om BAT er opfyldt.

Haderslev Kommune har bedt Anton Jensen om at fremsende supplerende oplysninger til revurdering af miljøgodkendelse af husdyrbruget Jellinghave, Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens. Disse oplysninger er fremkommet og afgørelsen er truffet på baggrund heraf.

Vilkår fra den tidligere miljøgodkendelse givet af Vojens Kommune den 13. maj 2003 er fortsat gældende idet, at en revurdering ikke er en ny godkendelseshandling. Der er ikke længere retsbeskyttelse på vilkårene fra den tidligere miljøgodkendelse. Alle vilkår i denne revurdering af miljøgodkendelsen meddeles som påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 39. Der tillægges ikke retsbeskyttelse på disse vilkår, men de kan påklages.

De påbudte vilkår skal efterleves fra den dato, hvor revurderingen meddeles medmindre andet fremgår af påbuddet.

---

² Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. LOV nr. 1572 af 20/12/2006

1.1 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Idet der er forløbet otte år fra miljøgodkendelsen på husdyrbruget Jellinghave, Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens blev meddelt, er den blevet taget op til revurdering. Der sker ikke nogle ændringer af hverken bygninger eller produktion i forbindelse med revurderingen.

Revurderingen er udarbejdet på baggrund af en vurdering af de af Anton Jensen indsendte oplysninger og Haderslev Kommunes viden om husdyrbruget.

1.2 OFFENTLIGHED

Der blev foretaget en forannoncering i Lokal-Bladet – Budstikken den 10. januar 2012, med to ugers høringsfrist, hvor der ikke kom nogen bemærkninger.

Udkast til revurdering af miljøgodkendelsen har været udsendt til ejer Anton Jensen og konsulenter Peter Lindhardt Birch og Jens Elvstrøm, Videntcentret for Landbrug i perioden 31. maj – 18. juni 2012. Der kom følgende kommentarer fra Jens Elvstrøm:

1. Vilkår 4 bør ændres til: *Der gives tilladelse til en produktion af 647.900 stk. 39 dages kyllinger, hvilket svarer til 274,53 DE. Alternativt kan slagtealderen være 30 dages produktion ligeledes 274,53 DE og 1.153.026 stk.* Begrundelsen herfor er, at miljøpåvirkningen er ens fra 1 DE 39 dages kyllinger og 1 DE 30 dagskyllinger. Det er slagteriet der bestemmer hvilken alder dyrene skal have ved slagtning. Dette er planlagt lang tid i forvejen og varierer efter slagteriets behov for forskellige størrelser dyr. Vilkår 5 bør herudover udgå, da der er en retlinet sammenhæng mellem slagtealder og miljøpåvirkning. Således er det uvedkommende for miljøet eller kommunen, hvilken alder dyrene har.
2. Vilkår 13 bør udgå, da der er en støbt plads foran hver stald. Denne er i brug ved indsætning af kyllinger, hvor den er rengjort og desinficeret. At etablere afløb fra denne til en beholder for derefter at køre dette ud på noget græs eller lignende har næppe nogen positiv effekt op noget som helst. Den nuværende praksis med afledning til overfladen må være den bedste.
3. Vilkår 23 ønskes fjernet, da den blot er en gentagelse af gældende lovgivning.
4. Vilkår 40 ønskes fjernet, da den blot er en gentagelse af gældende lovgivning.
5. Vilkår 43 ønskes fjernet, da der er anvendt standard sædskifte. DVS sædskiftet er ikke anvendt som virkemiddel. Der er derfor ulogisk at sætte dette som vilkår.
6. Vilkår 46 ønskes omformuleret, idet der er lavet et SIMIIIb beregning ifm. en afgørelse om ikke vvm pligt i 2004. Denne beregning andrager kun en mindre del af det areal der drives nu. Der er i SIMIIIb beregningen ikke anvendt særlige virkemidler. Beregningsresultatet fra 2004 kan ikke bruges som grundlag for et vilkår i revurderingen, da forudsætningerne er helt anderledes. Beregninger i FarmN viser 65 Mg/no₃/l i de indsendte beregninger.
7. Vilkår 52 ønskes fjernet som følge af, at vilkår 43 ønskes fjernet.
8. Vilkår 54 ønskes fjernet, da der ikke er lavet fodertilpasninger, hvorfor der heller ikke er brug for et vilkår.

Haderslev Kommune har følgende besvarelser til konsulentens kommentarer:

1. Haderslev Kommune henviser til afgørelsen fra Natur- og Miljøklagenævnet (NMK-135-00019) og bibeholder vilkår 4, men sletter vilkår 5 og 6. Der henvises til anmeldeordningens § 19d, såfremt ansøger ønsker at tilpasse sin produktion til slagteriets varierende behov. Som det fremgår af husdyrgodkendelseslovens § 12, stk. 3, må husdyrbrug omfattes af stk. 1 ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen. Haderslev Kommune vurderer, at en

- forøgning af antallet af dyr inden for samme antal dyreenheder kan bevirke en øget forurening, idet at udledningen af ammoniak, nitrat og fosfor ikke er den samme for 1 DE 30 dages slagtekyllinger og 1 DE 39 dages slagtekyllinger, selvom lugten vurderes at være ens. Dette kan vises ved beregninger i husdyrgodkendelse.dk.
2. Haderslev Kommune mener, at der kan være en punktforurening forbundet med rengøring af stalden, hvor husdyrgødning køres fra staldene via disse befæstede arealer. Vilkår 13 (nu vilkår 10) ændres derfor til; *Vand fra befæstede oplagspladser betragtes som spildevand og skal ledes til vaskevandsbeholder. Dette kan ske ved direkte afløb fra oplagspladsen eller ved at husdyrgødning og spildevand fejes tilbage til stald, hvorfra der er direkte afløb til vaskevandsbeholder.*
  3. Vilkår 23 er ikke fjernet, da det ikke er et lovkrav at olietanken skal være overdækket. Dette vilkår er sat for at fastholde eksisterende praksis, som Haderslev Kommune vurderer at forbedre omstændighederne i fald af uheld med spild af olie til følge.
  4. Vilkår 40 fjernes, da det er en overflødig påmindelse af, at den gældende lovgivning skal overholdes.
  5. Standardsædskiftet som er anvendt i ansøgningsmaterialet har et udvaskningsindex på 98. Haderslev Kommune sætter dette vilkår for at sikre, at ansøger ikke i fremtiden vælger et sædskifte med et dårlige udvaskningsindex. Med baggrund i Natur- og Miljøklagenævnsafgørelsen af 18. juni 2011 fjernes alle sådanne arealvilkår – heriblandt også vilkår 43.
  6. Det er i dag ansøgers ansvar, at anmelde en udskiftning af arealer tilknyttet en miljøgodkendelse efter den nye husdyrgodkendelseslov. Det fremgår af skødedato hos OIS, at denne er ændret den 30.07.2004. Haderslev Kommune mener, at ændringen af arealerne derfor skulle være anmeldt til daværende Sønderjyllands Amt i overensstemmelse med ejendommens screeningsafgørelse. Dette er ikke sket. Med baggrund i Natur- og Miljøklagenævnsafgørelsen af 18. juni 2011 fjernes vilkåret, da vi ikke i en revurdering kan fastholde en forudsætning fra en tidligere screeningsafgørelse.
  7. Egenkontrolvilkåret fjernes.
  8. De 5,7 g fosfor pr. kg fuldfoder er medvirkende til, at ejendommens produktion er i overensstemmelse med BAT, jf. teknologiblade. Haderslev Kommune er derfor nødt til at fastholde dette BAT virkemiddel gennem vilkår, uanset at ansøger og konsulent anser denne fodring, som værende standard.

Udkast til miljøgodkendelse blev den 13. august 2012 udsendt til høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv med tre ugers høringsfrist. Der kom ingen bemærkninger i denne forbindelse.

Afgørelsen annonceres i Lokal-Bladet – Budstikken i uge 38 2012, hvor høringsberettigede organisationer også orienteres.

2 GENERELLE FORHOLD

I dette kapitel beskrives en række juridiske forhold ved godkendelsen, såsom husdyrholdet størrelse, gyldighed og retsbeskyttelse.

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Husdyrbruget Jellinghave, Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens er tidligere godkendt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33 den 13. maj 2003 og skal idet der nu er gået 8 år revurderes i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 41.

Godkendelsen omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Jellinghave, Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens under CVR nr. 84495417 og CHR nr. 52268 ved Anton Jensen.

Ejendommen råder over 91,9 ha ejede arealer og har herudover en gylleaftale med Nis Hesselberg Petersen, Billundvej 35, 6560 Sommersted på 113,48 ha. Disse er alle beliggende i oplandet til Knude Dyb.

Dyreholdet består af en årlig produktion på 647.900 slagtekyllinger (39 dage) svarende til 274,53 DE beregnet efter beregningsfaktorer i januar 2012.

Der er ca. 318 meter til nærmeste nabo uden landbrugspligt og ca. 1,8 km til nærmeste samlede beboelse.

2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Det er kommunen, der vurderer, om ændringer på bedriften skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen.

Udskiftning af arealer skal således anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Ændringer i ejerforhold skal ligeledes meddeles kommunen.

Ændring eller udvidelse af dyrehold skal anmeldes til kommunen, da disse kan være godkendelsespligtige. Tilsvarende skal ændringer eller udvidelser af anlægget, jf. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven.

2.3 GYLDIGHED

De påbudte vilkår i denne revurdering er gældende fra afgørelsestidspunktet, hvis ikke andet er anført.

Hvis ikke miljøgodkendelsen har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet. Afvigelser der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv. betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

VILKÅR

---

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af revurderingens vilkår.

2. Et eksemplar af miljøgodkendelsen, samt af denne revurdering skal til enhver tid være tilgængelig på virksomheden. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens og revurderingens indhold.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Der er ikke retsbeskyttelse på vilkår, som er stillet i forbindelse med en revurdering, da disse stilles på baggrund af påbud. Eksisterende vilkår fra den tidligere miljøgodkendelse bortfalder ikke, men suppleres af påbuddene i nærværende revurdering, da der ikke er tale om en ny godkendelseshandling.

Der er ingen retsbeskyttelse på vilkårene i denne revurdering og retsbeskyttelsen på den oprindelige miljøgodkendelses vilkår er udløbet, da der er forløbet mere end 8 år siden afgørelsen.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Haderslev Kommune forventer, at skulle revurdere din miljøgodkendelse inden udgangen af år 2022, men gør opmærksom på at der ikke er retsbeskyttelse på indeværende revurderede miljøgodkendelse.

2.6 MEDDELELSE OM MILJØGODKENDELSE

Haderslev Kommune meddeler påbud om denne miljøgodkendelses vilkår, efter § 39 i husdyrgodkendelsesloven³ til fortsat drift af landbrug på husdyrbruget Jellinghave, Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens.

Revurderingen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget og meddeles på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger.

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder bekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for ammoniak, fosfor og nitrat, og lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

---

³ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. LOV nr. 1572 af 20/12/2006

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav i forhold til naboer, vandforsyning, offentlig vej mv. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier.

3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Overordnet beskrivelse af afstande til naboer (se bilag 2):

- Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Bæk Østerforte 4, som ligger ca. 318 meter mod NØ.
- Nærmeste eksisterende boligområde, Vojens, ligger ca. 2,5 km mod SØ og der er ikke planlagt fremtidige by- eller sommerhusområder tættere på ejendommen jf. kommuneplanen.
- Nærmeste beboelsesejendom uden landbrugspligt, som ligger i samlet bebyggelse (Bæk) ligger ca. 1,8 km mod NV.

Afstand fra eksisterende staldanlæg til (øvrige afstandskrav):

Afstand fra eksisterende staldanlæg til:	Afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg – krav 25 m	> 25 m
almene vandforsyningsanlæg – krav 50 m	> 50 m
vandløb (herunder dræn) og søer – krav 15 m	Ca. 200 m
offentlig vej og privat fællesvej – krav 15 m	20 m
levnedsmiddelvirksomheder – krav 25 m	> 25 m
beboelse på samme ejendom – krav 15 m	30 m
naboskel – krav 30 m	ca. 9 m

Staldanlæggene ligger udenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å og fortidsminde beskyttelseslinjer og udenfor vej- og kirkebyggelinjer. Eksisterende stalde ligger inden for skovbyggelinje.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Idet der er tale om et bestående landbrug, hvor bygningsmassen ikke ændres i forbindelse med denne miljøgodkendelse, har Haderslev Kommune ingen bemærkninger vedr. beskyttelseslinjer mv. Det vurderes at alle afstandskrav i henhold til § 8 i Husdyrgodkendelsesloven er overholdt.

At staldene ligger inden for skovbyggelinjen er ikke problematisk, idet at erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, herunder landbrugsbyggeri ikke er omfattet af reglerne vedrørende skovbyggelinjer.

Det naboskel, som kun ligger ca. 9 meter fra staldbygninger er matrikelgrænsen til det dyrkede areal ejet af Mathias Skov Bram. Da der er tale om eksisterende bygninger og ikke opførelse af nye, vurderer Haderslev Kommune, at forholdet er uproblematisk.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til dette afsnit.

3.2 PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Husdyrbruget er placeret i landzone, og der er ikke udarbejdet lokal plan for landzoneområdet. Ifølge kommuneplanen er husdyrbruget beliggende i et jordbrugsområde.

Til ejendommen hører et stuehus, to nyere staldbygninger til kyllinger og en ældre, et maskinhus, et halmfyr og et depotrum. Der er ikke planer om, at ændre på denne bygningsmasse i forbindelse med denne miljøgodkendelse. Se situationsplanen over ejendommen i bilag 2.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ejendommen skjules i landskabet set fra syd grundet skovarealet her, men ligger herudover åbent i landskabet på toppen af et mindre højdedrag.

Ejendommen er beliggende i et område, der er udpeget som værende særlig værdifuld landbrugsjord, og uden udpegede landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- eller rekreative områder.

Ved opførelse af nye bygninger ville der kunne blive stillet krav om beplantning mod syd, men idet der i denne revurdering ikke er tale om ændring af bygningsmassen stilles der ikke vilkår herom.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til dette afsnit.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning, fodring, vand- og energiforbrug, samt håndtering af spildevand, regnvand, affald, pesticider, driftsforstyrrelser og uheld.

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Det eksisterende dyrehold på 647.900 slagtekyllinger (39 dage), svarende til 274,53 DE ændres ikke i forbindelse med denne miljøgodkendelse.

Produktion og driftsform

Produktionen på "Jellinghave" foregår som gulvdrift i 2 dybstrøelsesstalde med hver et netto-produktionsareal på 1925 m². Staldene er fra henholdsvis 1997 og 2005 ifølge BBR.

Slagtekyllingeproduktionen er en meget specialiseret produktion. Hver producent råder ofte over flere huse, og nogle gange også over flere ejendomme med slagtekyllinger.

En slagtekylling udruges på specielle rugerier, og leveres til produktionsbesætningen som dag-gammel kylling. Ved indsætning vejer den ca. 45 g, efter 30-45 dage i produktions stalden vejer kyllingen mellem 1.580 og 2.920 g og er klar til at blive slagtet.

Normalt bruges 3-7 dage mellem hvert hold til vask og klargøring, det betyder, at der kan produceres 6 - 8,5 hold hvert år i hver stald. Hvis der er flere stalde på samme ejendom, kører de normalt med samme alder, det er en strategi for vaccination og sygdomskontrol på ejendomsniveau.

Slagtekyllingeproduktionen foregår som alt ind alt ud. Efter hvert hold rengøres stalden grundig med vand og desinficeres, herefter følger en tomgangsperiode. I tomgangsperioden er der ingen dyr på ejendommen.

Rengøringen starter med at al gødningen fra stalden fjernes og køres til oplagring. Herefter vaskes stald og inventar. Specielt rengøres ventilation udvendig og indvendig, ligesom fodersiloer tømmer og rengøres. Stald, forrum, arealer ved udgange og fodersiloer desinficeres.

Efter en tomgangsperiode hvor stalden står tom og renses, gøres klar til nye dyr. Opvarmning og udtørring af stalden påbegyndes. Inventaret samles og afprøves, der tilføres en passende mængde strøelse. Der fyldes nyt foder i silo. Minimum 2 dage før de nye dyr kommer øges opvarmningen så hele stalden er ca. 33 grader, når de daggamle kyllinger bliver leveret direkte fra rugeriet.

Den første tid er varme vigtig. Det er desuden vigtigt med en vis fugtighed i stalden, for ellers får kyllingerne problemer med for lille vandoptagelse. Foder og rent vand er vigtig, især i starten. I løbet af 2-3 uger sænkes temperaturen til 18-22 grader, lysprogrammer og foderfaser benyttes til at opnå den ønskede udvikling på den ønskede tid. Vand og foder systemer tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og størrelse.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og at sørge for at foder, vand og klima er optimal i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og foretages inspektion flere gange daglig. Drikkesystem renses regelmæssig, så der altid er frisk drikkevand. Drikkenipler og fodertrug kan justeres så de er tilpasset dyrenes udvikling bedst muligt. Pasningen består desuden i at foretage diverse vaccinationer og indsendelse af prøvemateriale i henhold til gældende salmonella kontrol.

Når kyllingerne har opnået en vægt på 1.580 – 2.920 g er de slagteklare, den vægt opnås efter 30-45 dage. Så indfanges og flyttes de vha. fangemaskiner og transportkasser, til modtagelsen på slagteriet.

Indfangning foregår normalt med maskiner som fylder kyllingerne i kasser. Kasserne stables på lastbilen. Lastbilen er indrettet til transport af slagtekyllingerne, dvs. klima under kørslen kan reguleres, ligesom på og aflæsning foregår uden fare for dyrene. Belægningen i kasserne tilpasses, så dyrene ikke lider overlast under transporten. Når kasserne er tømt på slagteriet, vaskes og desinficeres både kasserne og det øvrige transport- og indfangnings materiel.

Staldbygninger og dyrehold

Se bilag 2 for staldafsnit numre. Antallet af dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴:

DYREHOLD OG STALDTYPE FOR ANSØGT DRIFT	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal års-dyr	Stipladser	DE
Slagtekylling, produktionstid 39 dage	2	39 dage	647.900	41.000	
Slagtekylling, produktionstid 39 dage	3	39 dage		41.000	
Dyreenheder i alt					274,53

BAT og staldsystemer

Dybstrøelse er eneste staldtype til slagtekyllingeproduktion i Danmark. Driften er alt ind – alt ud, efterfulgt af en tomgangsperiode. For at tilgodese dyrenes velfærd er belægningen begrænset til max. 40 kg/m². Gulvet i hele stalden forsynes med strøelsesmateriale.

Som udgangspunkt skal BAT-niveauet for ammoniakfordampning svarer til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Aktuelt findes en sådan vejledning for konventionel produktion af slagtekyllinger (Miljøstyrelsen maj 2011).

Beregnet BAT-niveau for den samlede produktion på 274,53 DE (39 dage):

274,53 DE x 2360 slagtekyllinger/DE x 15,1844 kg NH₃-N/1000 slagtekyllinger) = 9.837,83 kg NH₃-N. (korrigeret for slagtealder – type 1 korrektion)

Den samlede emission fra anlægget er i IT-ansøgningssystemet beregnet til 9.790 kgN/år. Med baggrund i ovennævnte beregninger og emissionen fra den nuværende produktion, vurderes det, at de eksisterende stalde lever op til BAT.

⁴ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødningsbekendtgørelse m.v - BEK nr 935 af 19/07/2010

Fravalg af staldsystem:

Der er lavet følgende betragtning vedrørende anvendelse af BAT byggeblade i revurderingen af "Jellinghave".

Der findes til dato to BAT byggeblade der vedrører fjerkræproduktion. Det drejer sig om systemer til tørring af gødningen, for derved at nedsætte ammoniak fordampningen.

- Fjerkræ - Æglæggere, skrabeægsstald: Gr. nr.: 105. 02-51
- Fjerkræ - Æglæggere, burægsstald: Gr. nr.: 105.02 - 52

Der er en forudsætning for systemerne at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder.

I den ansøgte produktion går dyrene på dybstrøelse, og forudsætningen for etablering af gødningstørring anlæg er således ikke til stede. På den baggrund er gødningstørring fravalgt i denne ansøgning.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Haderslev Kommune foretager en revurdering af den bestående slagtekyllingeproduktion på 647.900 slagtekyllinger (39 dage), svarende til 274,53 DE. Denne produktion fastholdes gennem vilkår.

Der er ikke ansøgt om mulighed for fleksibilitet i forhold til alder, idet at der er en fast aftale om levering af 39 dages slagtekyllinger. En variation på den årlige produktion som følge af antallet af producerede hold kyllinger indenfor planåret kan dog accepteres, så længe en produktionen ikke afviger væsentligt over tre på hinanden følgende planperioder.

Der er i ansøgningsmaterialet redegjort for, at der ikke anvendes BAT i forhold til staldtype, idet der i de eksisterende staldbygninger anvendes dybstrøelse og dermed ikke er mulighed for de beskrevne typer af gødningstørring, som henvender sig til æglæggende høns. Emissionsgrænseværdien er beregnet til 9.837,83 kg (korrigeret for slagtealder – type 1 korrektion), og den samlede emission fra anlægget i husdyrgodkendelse.dk beregnes til 9.790 kgN/år, hvorfor BAT niveauet vurderes overholdt uden videre tiltag.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

3. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som ansøgt og beskrevet i tabellen over staldbygninger og dyrehold i redegørelsen ovenfor.
4. Kyllingeproduktionen tillades drevet med en produktion på 274,53 DE svarende til 647.900 stk. producerede kyllinger (39 dage).

4.2 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Staldene er forsynet med undertryksanlæg, med indsugningsventiler placeret i væg, afkastene er ført 0,5 – 1,0 m over kip og er uden overdækning. Som sikkerhedsventilation er monteret gavlventilatorer. Udsugningskapaciteten er maksimalt 4,0 til 4,5 m³ / time pr. kylling (dog ekskl. gavlventilatorer). Om vinteren og i perioder med små kyllinger vil ventilationsbehovet være under 1/10 heraf.

Ventilationsanlægget er fuldautomatisk reguleret. Ventilationen er trinvis styret med følere som registrerer temperatur og luftfugtighed. Der er stigende belægning i stalden i hele produktionsperioden, variationen i ventilationsbehov stammer fra belægningsstigningen og til dels fra årstidsvariation.

Der er etableret ventilationsanlæg med Multi-step styring, dvs. et én udsugningsventilator er hastighedsreguleret, og de øvrige kobles ind (on/off) efter behov. Højde på afkast er 1 meter over kip. I ansøgningskemaet er der for ventilationsanlægget angivet en driftseffekt på 100 % og 7.200 driftstimer pr. år. I hver stald er der monteret sikkerhedsventilation. Nødopluk i taget, hvis elektriciteten svigter. Der findes desuden nødgenerator.

I forbindelse med holdskifte (ca. 8 hold om året) rengøres og kontrolleres ventilationen indvendig og udvendig.

VENTILATION I STALD	Type og styring	Placering og antal luftindtag	Placering og antal afkast	Gavlventilatorer
Stald 2	Computerstyret undertryksventilation	Væg, 160	12	4
Stald 3	Computerstyret undertryksventilation	Væg, 160	12	4

Fravalg af luftvaskere:

Der findes BAT byggeblade ang. luftvaskere. Disse er afprøvet og testet i svinestalde.

Der er afprøvet en prototype luftrensere til fjerkræproduktion (Marts 2008): http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage).

Denne renser er ikke sat i produktion da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekt.

Den ansøgte produktion har en holdrotations periode på 39 dage, der kan således forventes de samme problemer med tilstopning af luftrenseren som det var tilfældet i afprøvningen. Dette gør at drift stabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende. På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret drift stabilitet og mulighed for rengøring.

Fravalg af biologisk luftrensning:

Der er ingen BAT byggeblade med biologisk luftrensning. Der er endvidere ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med holddrift, hvor staldene står tomme i perioder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ansøger har redegjort for den regelmæssige rengøring af ventilationssystemerne, som medvirker til at anlægget fungerer optimalt.

Lugtgenafstanden til naboer er overholdt og derfor vurderer Haderslev Kommune, at ventilationssystemet ikke vil give anledning til gener for de omkringboende.

I forhold til BAT har, ansøger fravalgt luftvaskere og biologisk rensning grundet problematiske tests og grundet driftsformen. Da der er tale om eksisterende staldbygninger, hvor geneafstanden er overholdt vurderes det ikke som proportionalt, at stille vilkår om forbedret ventilation.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

5. Ventilationssystemet med Multi-Step styring i stald 2 og 3 skal rengøres og kontrolleres indvendig og udvendig efter hvert hold. (Se vilkår vedr. egenkontrol)

4.3 FODRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der anvendes foder med et gennemsnitligt proteinindhold på 20,06 % (normtal⁵). Total fosfor i foderet ligger på 0,57 % i foderblandingen. Der anvendes færdigfoder tilsat fytase, svarende til 520 FTU (fytaseunits) pr. kg. færdigfoder.

Der anvendes fasefodring for at opfylde kyllingernes krav af næringsstoffer til tilvækst og reproduktion. Færdigfoder opbevares i lukkede siloer tilknyttet hver stald.

Der anvendes tidssvarende foderplanlægning og udfodringsteknikker, der er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Anvendelsen af fasefodring og foder tilsat fytase er BAT virkemidler som ses i miljøstyrelsens teknologiblad; Fodring – Fosforindhold i slagtekyllingefoder og Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" fra maj 2011.

I forhold til teknologibladet, så svarer de 0,57 pct. af foderets fosfor indhold til 5,7 g fosfor pr. kg foder, hvilket er i overensstemmelse med fosforniveau 3, som er den laveste af de tre fosforniveauer beskrevet i teknologibladet.

Idet at vejledningen baseres på normtal fra 10/11 og ansøgningen baseres på normtal for 11/12, hvor normtal ca. er fordoblet, kan tallene ikke umiddelbart sammenlignes. Anvendelsen

---

⁵ 4,07 kg foder pr. produceret slagtekylling. I henhold til Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler, planperioden 1. august 2011 til 31. juli 2012.

af fasefodring og tilsætningen af fytase er dog i overensstemmelse med de virkemidler, som skal sikre nedbringelsen af fosfor til BAT niveau.

Da tallene ikke er sammenlignelige har Haderslev Kommune vurderet BAT i forhold til teknologibladet og mængden af fosfor, som udbringes til arealerne. Da fosforniveau 3 overholdes og da kravet om fosforoverskud på arealerne er overholdt med en margen på 474,6 kg vurderes det, at produktionen af slagtekyllinger efterlever lovens krav i forhold til fosfor.

Haderslev Kommune vurderer herudover, at opbevaring af foderet i lukkede siloer knyttet til hver stald medvirker at risikoen for tilhold af skadedyr og gener som følge af foderopbevaring minimeres.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

6. Fosforindholdet i fuldfoderet må i gennemsnit over en treårig periode maksimalt være på 5,7 g fosfor pr. kg. foder. (Se vilkår om egenkontrol)

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Energiforbrug:

Det opgivne, forventede forbrug af el på årsplan ligger på ca. 100.000 kWh. Den største del af elforbruget i produktionen vil typisk gå til ventilationen. Ventilationen er computerstyret, således sikres det, at der ikke overventileres, med ekstra tab af varme og strøm til følge. Regelmæssig kontrol og vedligeholdelse af ventilationsanlægget er derfor af stor betydning. Der er valgt lavenergilystofrør i staldene.

Det årlige forbrug af olie forventes at ligge på ca. 12.000 ltr. dieselolie.

Opvarmning sker med halmfyr, forbrug af fyringsolie til opvarmning sker kun ved driftsstop af halmfyret.

Vandforbrug:

Det opgivne, forventede forbrug af vand (drikkevand og vaskevand) på årsplan ligger på ca. 4.000 m³. Dertil kommer et vandforbrug på ca. 100 m³ til maskinvask og privatforbrug.

Der foretages jævnlig inspektion af drikkevandsinstallationer (minimum to gange om ugen) med henblik på reduktion af vandforbruget. Ved rengøring af stalde mellem hver skift, i blødsættes disse før vask, dette mindsker vandforbruget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Energi- og vandforbrug på husdyrbruget ændres ikke i forhold til nu-situationen, idet at der hverken sker ændringer i bygningsmasse eller dyrehold.

Der vurderes, at det opgivne energi- og vandforbrug på ejendommen ikke afviger fra normen på en kyllingestald og at den regelmæssige kontrol med ventilation, samt anvendelsen af lavenergilystofrør er med til at bibeholde niveauet.

VILKÅR

Se vilkår om egenkontrol.

4.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der forekommer spildevand fra rengøring af staldene svarende til 1 m³ pr. 100 m² stald, svarende til i alt ca. 40 m³. Vaskevandet opsamles og ledes til to samletanke til spildevand på hver 20 m³. Spildevandet køres i mark ved hjælp af gyllespreder. Vaskevandet fra forrum i stald 1 og 2 ledes ligeledes til samletanke for spildevand.

Sanitært spildevand ledes til septiktank og videre til sivedræn.

Overfladevand fra befæstede arealer og tagvand ledes til dræn (se bilag 3).

Der er ingen vaskeplads på ejendommen. Indvendig vask af sprøjten, samt påfyldning af kemikalier foregår i marken, imens øvrig vask af maskiner foregår i staldbygningerne, når de er tomme eller på naboens vaskeplads – jf. ansøgers oplysninger i forbindelse med seneste miljøtilsyn den 17. januar 2012.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Spildevand

I den forudgående miljøgodkendelse for husdyrbruget er det i vilkår 11 beskrevet, at der skal etableres en vaskeplads til vask af maskiner mv. med et befæstet areal, og i vilkår 12, at vask af gyllevogn/sprøjteudstyr skal foregå på befæstet areal med opsamling i tæt beholder.

Som beskrevet i den miljøtekniske redegørelse, er en sådan vaskeplads ikke blevet etableret og kommunen har ikke håndhævet disse vilkår, idet det i forbindelse med miljøtilsyn er blevet vurderet, at vask af maskiner i staldbygningerne eller på naboens vaskeplads har været en holdbar løsning.

Ud fra de angivne oplysninger om vandforbrug til rengøring af stald og maskiner og dette sat i forhold til de to samletankes størrelse, er der behov for at disse tømmes 8-10 gange om året. I hvilken forbindelse de 40 m³ spildevand enten spredes direkte ud på de ejede marker eller samles i den lejede gyllebeholderkapacitet ved Ingvard Schmidt på Adelvej 19, hvorfra det udsprede på hans marker.

Spildevandet fra rengøring af staldene vil indeholde rengøringsmidler, kan indeholde rester af olie og kemikalier fra traktorer og sprøjteudstyr og vurderes derfor ikke, at have en jordbrugsmæssig værdi på jordoverfladen. Dette er ensbetydende med, at udbringningen kræver en tilladelse til udledning af spildevand efter § 19 i Miljøbeskyttelsesloven, såfremt det ikke udsprede sammen med husdyrgødning. En sådan tilladelse skal indhentes særskilt.

Udbringning af sådant spildevand må ikke medføre overfladeafstrømning eller gener for omboende jf. Miljøbeskyttelsesens § 19.

Overflade- og tagvand

Det er vurderet at udledningen af tagvand til nærliggende dræn, via § 3 beskyttet vandhul og herfra videre med vandløb og ud i et fosforbelastet naturområde ikke er en løsning, som kan fortsætte. Dette forhold håndhæves gennem miljøbeskyttelsesloven, hvilket vil foregå uafhængigt af denne revurdering.

Ansøger har stillet sig positiv over for, at etablere et forsinkelsesbassin umiddelbart nord for ejendommen, hvorfra vandet via dræn kan ledes til vandløbet længere mod nord. Her kan drænene føres uden om det § 3 registrerede vandhul, og udledningen nedsættes til 20 liter pr. sekund.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

7. Påfyldning og rengøring af marksprøjter samt vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Den befæstede plads skal minimum være stor nok til at traktor og marksprøjte eller traktor og gyllevogn eller andre landbrugsredskaber kan stå på pladsen og derudover en mindst 2 meter randzone.
8. Vask og rengøring af sprøjteudstyr indvendigt må foregå på marken med medbragt rent vand, hvis sprøjten har en rentvandstank. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke kan ske afstrømning eller punktnedsivning.
9. Vand fra vask af stalde og lignende betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til vaskevandsbeholder.
10. Vand fra befæstede oplagspladser betragtes som spildevand og skal ledes til vaskevandsbeholder. Dette kan ske ved direkte afløb fra oplagspladsen eller ved at husdyrgødning og spildevand fejes tilbage til stald, hvorfra der er direkte afløb til vaskevandsbeholder.
11. Tagnedløb skal sikres på en sådan måde, at der ikke kan indrive forurenende stoffer.
12. Der skal inden udgangen af 2012 indsendes en erklæring på, at vaskevandet aftages af Ingvar Schmidt, Adelvej 19, 6500 Vojens eller en anden aftager.

4.6 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Affaldshåndtering

Døde dyr opbevares i lukkede containere indtil afhentning til DAKA. Døde dyr hentes efter behov – ca. en gang om ugen i sommerperioden og ca. en gang hver anden uge i vinterperioden. Opbevarings- og afhentningsplads ligger nordøst for kyllingestaldene.

Al fast affald opbevares i en 400 liters container og afhentes af Flemming Poulsen. Gammelt jern afhentes af skrothandler.

Rengjorte dunke fra markkemikalier afleveres som fast affald.

Farligt affald, brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads. Kemikalier/kemikalieaffald er opbevaret i aflåst kemikalierum.

Mængder af affald

Farligt affald – kan afleveres på genbrugsplads i mindre mængder		
	EAK-kode	Mængder pr år
Lysstofrør & elsparepærer	20 01 21	10-60 stk.
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk.
Spildolie	13 02 08	0-50 l
Pesticidrester	20 01 19	0-5 kg
Oliefiltre	16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-50 kg

Genbrugeligt affald - kan afleveres på alle containerpladser		
	EAK-kode	Mængder pr år
Pap	15 01 01	10-50 kg
Papir	15 01 01	200-500 kg

Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle containerpladser i mindre mængder imod betaling		
	EAK-kode	Mængder pr år
Jern og metal	02 01 10	0-100 kg
Olietromler – tomme	15 01 04	0-5 stk
Olietanke – tomme	15 01 04	0-1 stk
Tomme sække af plast fra foder o.l.	15 01 02	0-10 kg
Plast (afdækning m.v. skal være rysterent og bundtet i håndterbare bundter)	15 01 02	0-300 kg
Paller	15 01 03	0-30 stk
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0-25 kg

Klinisk risikoaffald og medicinrester – kan afleveres på genbrugsplads		
	EAK-kode	Mængder pr år
Kanyler i særlig beholder	18 02 02	0-1 kg
Medicinrester	18 02 08	0-1 kg

Døde dyr – skal til DAKA		
	EAK-kode	Mængder pr år
Døde dyr	02 01 02	3.000-4.000 kg

Affald – til deponi		
	EAK-kode	Mængder pr år
Asbestplader stablet på paller	17 06 05	0-50 kg

Affald – skal til forbrænding på kraftvarmeværk eller afleveres på containerplads		
	EAK-kode	Mængder pr år
Nylonsnor fra halmballer	17 02 03	0-200 kg
Tomme sække af papir fra foder o.l.	15 01 01	0-10 kg
Tomme, skyllede pesticiddunke	15 01 02	10-30 kg
Tomme medicinglas	15 01 07	0-2 kg
Gamle, rådne		
Personvognsdæk fra afdækning	16 01 03	0-20 kg

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrbruget er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen. Derfor skal affald på ejendommen opbevares og bortskaffes overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Farligt affald skal sorteres i egnede beholdere, og der skal føres en registrering vedr. bortskaffelsen heraf (se vilkår om egenkontrol). Dermed er det sikret, at der kan føres effektiv kontrol af, om det farlige affald bortskaffes korrekt. Der vurderes på baggrund af dette og på baggrund af oplysningerne der er givet af ansøger, at det er sikret at affaldet fra virksomheden bortskaffes på en korrekt måde.

Opbevaringen af bortskaffelsen af døde dyr er omfattet af bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

13. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv.
14. Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.
15. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares således, at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold, herunder adgang for omstrefjende dyr.

4.7 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der er to olietanke på ejendommen, hvis placering fremgår af bilag 2;

- En overjordisk dieselolietank på 1800 l fra 1997, som er placeret i maskinhuset.
- En overjordisk fyringsolietank på 5900 l fra 2004, sin er placeret ved kyllingehuset og som anvendes i reserve.

Kemikalier opbevares i aflåst rum uden afløb i stuehusets kælder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Fyringsolietanken fra Thyholm, som er angivet som anvendt i reserve i ansøgningsmaterialet er afmeldt i forbindelse med opstartsmødet på ejendommen, da den ikke længere benyttes.

Herudover er der to dieseltanke i maskinhuset, hhv. en 1800 l dieseltank fra 1991 fra Brande Beholder- og Kedelfabrik og en 1800 l dieseltank fra 1997 fra Roug A/S. Maskinhuset er med betongulv uden afløb og der er støbt en betonkant ud mod gårdspladsen, hvorfor det vurderes at risikoen for forurening som følge af spild eller lækage er tilgodeset.

Opbevaringen af kemikalier vurderes ikke at give anledning til væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

16. Ved påfyldning af dieselolie skal dette foregå på en plads med fast og tæt bund, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale. Påfyldning af dieselolie skal ske under konstant overvågning.
17. Olie og kemikalier (råvarer, olie- og kemikalieaffald) skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg uanset mængde. Oplagspladsen skal være under tag og uden mulighed for afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Der må ikke være risiko for opsamling af slagregn eller sne. Beholderne skal være beregnet til formålet og være tydeligt mærket med angivelse af indhold.
18. Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
19. Sprøjtemidler skal opbevares i aflåst rum eller skab og må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, medicin eller lignende. Opslagspladsen skal være uden mulighed for afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Desinfektionsmidler skal opbevares efter producentens anvisninger.
20. Medicin og medicinaffald skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
21. Påfyldning af vand på marksprøjte må ikke ske direkte fra boringen, men skal ske via en vandslange med kontraventil fra et tappested på vandforsyningssystemet, hvor der ikke kan ske tilbageløb til noget sted i vandforsyningsystemet.

4.8 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der er udarbejdet en beredskabsplan (se bilag 12), der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer:

- Brand
- Udslip og spild af kemikalier eller olie
- Spild af pesticider og sprøjtevæske ved opbevaring, håndtering eller fejlbetjening af sprøjteudstyr
- Strømsvigt, hvorved bl.a. staldventilationen standser

I forhold til driftsuheld, så er staldene sluttet til en nødgenerator, der sikrer fortsat ventilation i staldene.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer at beredskabsplanen i tilstrækkeligt omfang forholder sig til ovenstående kritiske situationer og er i overensstemmelse med BAT.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

22. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være oversat til et sprog, der er for-

ståeligt for de eventuelle ansatte. (Beredskabsplanen vedlagt som bilag 12). Beredskabsplanen skal revurderes hvert år.

23. "Næved uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Disse supplerende procedurer forelægges for tilsynsmyndigheden i forbindelse med miljøtilsyn.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

I dette kapitel beskrives og vurderes den husdyrgødning, der produceres på ejendommen og evt. afsættes og modtages fra anden side.

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Nedenstående oversigt viser den årlige produktion af husdyrgødning på ejendommen samt modtaget og afsat husdyrgødning.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Dybstrøelse	27.290,19	10.031,69	274,53
Tilført husdyrgødning	0	0	0
Afsat husdyrgødning	- 15.795,76	- 5.806,41	- 158,90
I alt	11.494,43	4.225,28	115,63

Husdyrgødningen fjernes fra staldene efter hvert hold kyllinger, ca. 8 gange om året. 30 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned. Resten opbevares i overdækkede markstakke. Udbringning sker ved bredspredning og nedmuldning på sort jord.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

En stor del af den producerede gødning afsættes til Nis Hesselberg Petersen, Billundvej 35, 6100 Haderslev, som anført ovenfor, med hvem der er en gødningsaftale. Øvrig husdyrgødning udbringes på 91,9 ha ejede og forpagtede arealer (se bilag 4).

I forhold til BAT så stilles der i de aktuelle BREF dokumenter ikke forslag til en speciel teknik til udbringning af husdyrgødning, men en indarbejdelse inden for 12 timer vurderes at være BAT. Dansk lovgivning stiller krav om, at husdyrgødningen skal indarbejdes inden for 6 timer og BAT for udbringning vurderes dermed at være overholdt samtidig med Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Haderslev Kommune vurderer herudover, at det generelle harmonikrav er overholdt.

VILKÅR

Der stilles ikke vilkår til dette afsnit.

5.2 FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Som angivet i kapitel 5.1 Gødningstyper og mængder fjernes husdyrgødningen fra staldene efter hvert hold kyllinger, ca. 8 gange om året. 30 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned. Resten opbevares i overdækkede markstakke. Udbringning sker ved bredspredning og nedmuldning på sort jord.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Opbevaringen af dybstrøelse i markstakke skal overholde kapitel 4 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁶, dvs. at gældende afstandskrav jf. § 8, stk. 1 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal overholdes, at markstakken skal være kompostlignende og at markstakken skal overdækkes umiddelbart efter udbringning. Se vilkår om egenkontrol i forhold hertil.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til dette afsnit.

---

⁶ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 1695 af 19/12/2006

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette kapitel beskrives og vurderes ammoniakfordampningens betydning for naturområder, samt mulige gener som følge af lugt, transport, støj, fluer, støv og lys.

6.1 AMMONIAK OG NATUR

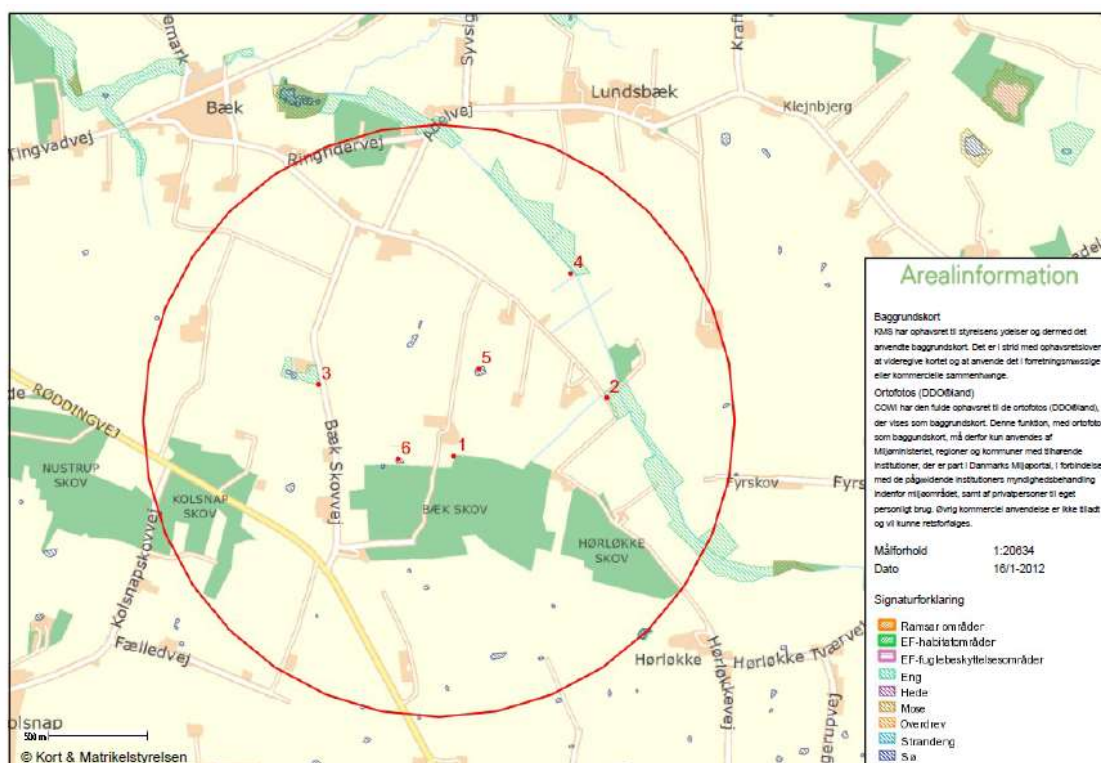
MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak fra stald og lager er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne viser at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 10.177 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 9.790 kg kvælstof pr. år. Der er således ingen stigning i ammoniakfordampningen, men et fald på 387 kg kvælstof pr. år.

Ifølge husdyrmiljøloven et det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 15 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

I en radius på 1500 meter omkring ejendommen er der ingen Natura 2000 områder eller arealer beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, men kultur- og naturenge, fredskov, små søer og et vandløb beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Nærmeste Natura 2000-område nr. 92 er Pamhule Skov og Stevning Dam, beliggende ca. 7,5 km sydøst for ejendommen.

Beskyttet § 3 natur og Natura 2000 (rød cirkel er en radius på 1.500 meter omkring ejendommen)

I IT-systemet husdyrgodkendelse.dk er der beregnet merdeposition og totaldeposition til 6 udvalgte naturpunkter (se kortudsnittet ovenfor):

- Naturpunkt 1 - Fredskov beliggende ca. 150 meter S for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 3,8 kg N/ha per år.
- Naturpunkt 2 - Eng beliggende ca. 815 meter Ø for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 0,7 kg N/ha per år.
- Naturpunkt 3 - Eng beliggende ca. 540 m V for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 1,0 kg N/ha per år.
- Naturpunkt 4 - Eng beliggende ca. 1000 meter NØ for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 0,5 kg N/ha per år.
- Naturpunkt 5 - Sø beliggende ca. 320 meter NØ for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 4,0 kg N/ha per år.
- Naturpunkt 6 - Sø beliggende ca. 230 m SV for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 2,0 kg N/ha per år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forhold til det generelle beskyttelsesniveau for ammoniakfordampning, vurderer Haderslev Kommune dette som overholdt.

Dette vurderes på baggrund af, at der er tale om revurdering af en uændret produktion på husdyrbruget, samt beregninger fra ansøgningsystemet, som viser, at husdyrbruget har et frirum på 470,42 kg N/år i forhold til at overholde de krav om ammoniakreduktion, som der stilles til miljøgodkendelser. Samme krav stilles ikke til revurderinger, hvor produktionen ikke ændres.

Den eksisterende produktion fastholdes gennem vilkår, men der stilles således ikke skærpede krav.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

24. Der må ikke produceres mere husdyrgødning, end hvad der svarer til 27.290,19 kg N/år og 10.031,69 kg P/år.
25. Der må ikke udbringes mere husdyrgødning på egne 91,9 ha, end hvad der svarer til 11.494,43 kgN/år og 4225,28 kg P/år.

6.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Bæk Østerforte 4, som ligger ca. 318 meter mod NØ. Nærmeste eksisterende boligområde, Vojens, ligger ca. 2,5 km mod SØ og der er ikke planlagt fremtidige by- eller sommerhusområder tættere på ejendommen jf. kommuneplanen. Nærmeste beboelsesejendom uden landbrugspligt, som ligger i samlet bebyggelse (Bæk) ligger ca. 1,8 km mod NV. (Se bilag 2 for oversigtskort)

Beregning af lugtgenegrænsen viser, at den eksisterende produktion på 274,5 DE på husdyrbruget "Jellinghave" kan overholde kravet til både enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og byzone.

OMRÅDETYPE	Lovens krav (Geneafstanden)	Stald 1 (Aktuel afstand)	Stald 2 (Aktuel afstand)
Byzone / Sommerhusområde	609,34 m	2.653 m	2.660 m
Samlet bebyggelse	457,74 m	1.780 m	1.756 m
Enkelt bolig	211,98 m	433 m	427 m

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Lovens afstandskrav i forhold til nærmeste beboelse indenfor de tre typer er overholdt og Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Lugt fra dybstrøelsen, som opbevares i markstakke kan give lugtgener for omkringboende naboer. Dette vurderes dog som værende begrænset såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsen kapitel 4 overholdes. Se vilkår om egenkontrol.

Der er ikke andre husdyrbrug med mere end 75 DE inden for en radius af 300 meter fra Jellinghave, hvorfor det vurderes, at der ikke er problemer med kumulation.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

26. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
27. Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der er aftale med et godkendt firma om rotte- og skadedyrsbekæmpelse (besøg 5 gange årligt). I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

28. På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
29. Opbevaring og håndtering af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.) på ejendommen.

6.4 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Transporter til og fra ejendommen sker via Bæk Skovvej og Bæk Østerforste. Hovedparten af transporter til og fra ejendommen med foderstoffer og levering/afhentning af dyr, samt transporter af husdyrgødning sker fortrinsvis i dagtimerne, men kan forekomme på alle tider af døgnet.

TRANSPORTER	Type	Tidspunkt	Antal pr. år
Kyllinger til ejendommen	Lastbil	hverdage	8
Kyllinger fra ejendommen	Lastbil	hverdage	80
Døde dyr	Lastbil	hverdage	40
Halm	Traktor	hverdage	40
Foder	Lastbil	hverdage	64
Brændstof/diesel	Lastbil	hverdage	10
Husdyrgødning	Traktor	hverdage	96
Affald	Lastbil	hverdage	24
Samlet antal transporter			362

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Idet at husdyrbrugets produktion ikke ændrer sig i forbindelse med denne miljøgodkendelse forventes antallet af transporter også at være som hidtil – som det er beskrevet ovenfor.

Transporten fra ejendommen fordeles nogenlunde lige imellem Bæk Skovvej og Bæk Østerforste. Haderslev Kommune vurderer ikke, at der vil være nogen begrænsning af gener forbundet med, at samle transporten på den ene af de to udkørsler, idet der er nabobebyggelse der skal passeres i begge tilfælde.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

30. Eventuelt spild på offentlige veje efter transporter i forbindelse med landbrugets drift skal fjernes umiddelbart efter og senest ved arbejdstids ophør.

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

De væsentligste stationære støjkluder fra husdyrbruget er ventilationsanlæg og indblæsning af foder. Ventilationsbehovet er meget afhængigt af udendørs temperatur og kyllingernes vægt. Indblæsning af foder sker ca. 60 minutter pr. levering.

De væsentligste periodiske støjgener vil være fra landbrugsmaskiner i forbindelse med markarbejde samt ved levering af korn og foderstoffer. Markarbejde vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde (eksempelvis ved forårs- og efterårsarbejde i marken).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger eller fastsat særlige støjvilkår, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at det ikke vurderes at kunne opstå gener.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

31. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i intet punkt i området – målt i skel ved nærmeste nabobeboelse – overstiger nedenfor anførte værdier, som er normale for områder udlagt til blandet bolig og erhverv:

	Tidsrum	Støjgrænse
mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Spidsværdien af støjniveauet må om natten ikke overstige 55 dB(A)		

32. Husdyrbruget skal, såfremt miljømyndigheden finder det nødvendigt, gennem målinger dokumentere overfor miljømyndigheden, at de ovennævnte støjvilkår overholdes. Målingerne skal udføres som angivet i miljøstyrelsens seneste vejledning, og kan maksimalt forlanges gennemført én gang årligt.

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

I forbindelse med transporter til og fra markerne samt ved markarbejde kan der opstå støvgener i lokalområdet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til dette afsnit.

6.7 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Facaderne på staldene er ikke oplyst. Der er ingen lysplader i taget. Der er opsat lamper ved indgange til staldene.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Haderslev Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende eller landskabelige hensyn, såfremt at lamper opsat ved indgange til staldene ikke lyser unødvendigt hele natten.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

33. Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lys kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

I dette kapitel beskrives og vurderes hvordan driften af markerne og tab af kvælstof og fosfor påvirker søer, vandløb, fjord, hav og grundvand.

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Udspredningsarealerne består i alt af ca. 91,9 ha ejede/forpagtede arealer, samt 113,48 ha aftalearealer hos Nis Hesselberg Petersen, Billundvej 35, 6560 Sommersted. (§ 16 arealgodkendt).

Udbringningsarealer

Navn	ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1 (ha)	N-kl. 2 (ha)	N-kl. 3 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
8	4,51	Nej	JB3	Nej	S1	S4	4,51	0,00	0,00	0,00	4,51	4,51	0,00	0,00	0,00
4	8,97	Nej	JB3	Nej	S1	S4	8,97	0,00	0,00	0,00	8,97	8,97	0,00	0,00	0,00
5,6	4,74	Nej	JB3	Nej	S1	S4	4,74	0,00	0,00	0,00	4,74	4,74	0,00	0,00	0,00
7	4,02	Nej	JB3	Nej	S1	S4	4,02	0,00	0,00	0,00	4,02	4,02	0,00	0,00	0,00
9	37,59	Nej	JB3	Nej	S1	S4	37,59	0,00	0,00	0,00	37,59	37,59	0,00	0,00	0,00
1	15,37	Nej	JB3	Nej	S1	S4	15,37	0,00	0,00	0,00	15,37	15,37	0,00	0,00	0,00
3	14,34	Nej	JB3	Nej	S1	S4	14,34	0,00	0,00	0,00	14,34	14,34	0,00	0,00	0,00
2	1,55	Nej	JB3	Nej	S1	S4	1,55	0,00	0,00	0,00	1,55	1,55	0,00	0,00	0,00
Total	91,09						91,09	0,00	0,00	0,00	91,09	91,09	0,00	0,00	0,00

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Oversigtskort med de ejede og forpagtede udbringningsarealer er vist i bilag 4.

Udbringningsarealerne er alle beliggende i oplandet Knudedyb, som afvander til Vadehavet. På arealer indenfor oplandet til Knudedyb stilles der ved udvidelser vilkår om, at nitratudvaskningen skal reduceres til planteavlsbrug. Dette stilles der ikke krav om i denne miljøgodkendelse, idet der er tale om revurdering af et eksisterende brug, hvor produktionen ikke ændres, og hvor arealerne allerede blev vurderet i forbindelse med VVM screening i 2004.

Til bedriften hører 91,87 ha, imens 158,9 DE husdyrgødning afsættes til Nis Hesselberg Petersen, Billundvej 35, 6100 Haderslev. Den afsatte husdyrgødning udbringes på arealer, der er omfattet af arealgodkendelsen af 26. maj 2008, hvorfor disse ikke behandles i denne miljøgodkendelse.

På ejendommen produceres der i alt 274,53 DE. Husdyrgødningen fra de 115,63 DE heraf skal afsættes på egen jord. Dette kræver et harmoniareal på 82,59 ha ved et dyretryk på 1,4 DE/ha. Da der til bedriften hører 91,87 ha vurderes harmonikravet derfor som opfyldt.

Jordtypen på de ejede og forpagtede arealer er hovedsagligt sand (JB3). Det valgte sædskifte i ansøgningen (SB4), består af maksimum 15 pct. vinterraps og 0-10 pct. ærter. Der er ikke valgt ekstra efterafgrøder, end fastsat af plantedirektoratet (PD norm).

Husdyrgødningen der tilføres egne og ejede arealer udgør 11.494,43 kg N/år og 4.225,28 kg P/år, hvilket ikke adskiller sig fra den hidtidige produktion. Det maksimale antal dyreenheder med gældende harmoniregler er 1,4 DE/ha og det reelle dyretryk er 1,26 DE/ha.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at de generelle krav om fosforoverskud, som det er fastlagt i lovgivningen, er overholdt på disse arealer med de sædskifter, som benyttes.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos 3. mand til udspredding eller afsætning af gødning skal anmeldes til kommunen før planårets begyndelse d. 1. august.

Herudover skal bestemmelser ifølge Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. BEK nr. 764 af 28/06/2012 overholdes.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

34. Udbringning af 115,63 DE husdyrgødning pr. planår fra produktionen må kun finde sted på de 91,87 ha ejet/forpagtet udspreddingsareal, der fremgår af bilag 4. Udskiftning af udbringningsarealer skal anmeldes til Haderslev Kommune.
35. Der skal minimum være 113,5 ha aftalearealer eller anden afsætningsmulighed for de resterende 158,9 DE husdyrgødning pr. planår, som afsættes til 3. mand.
36. Husdyrgødning og spildevand må ikke køres ud på et vandmættet, oversvømmet, frosent eller snedækket areal.

7.2 AMMONIAK FRA UDBRINGNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

I en radius på 1500 meter omkring ejendommen er der ingen Natura 2000 områder eller arealer beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, men kultur- og naturenge, fredskov, små søer og et vandløb beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Naturpunkt 5 – Sø beliggende ca. 320 meter NØ for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 4,0 kg N/ha per år.

Naturpunkt 6 – Sø beliggende ca. 230 km SV for ejendommen: merdeposition 0,0 kg N/ha per år og totaldeposition 2,0 kg N/ha per år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Beskyttede naturtyper efter husdyrloven

Husdyrloven og bekendtgørelsen definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha) udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) som ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2.

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha)
Bæk skov	160 m	0,0
Hørløkke skov	715 m	0,0

Der findes ingen kategori 1 eller kategori 2 natur indenfor 1000 m fra ejendommen. Nærmeste naturområde omfattet af kategori 1 er et surt overdrev ca. 7,6 km sydøst for ejendommen i habitatområdet Pamhule Skov og Stevning Dam. Se bilag 4. På baggrund af afstanden vurderes naturområdet ikke at blive påvirket væsentligt.

Nærmeste naturområde omfattet af kategori 2 er et overdrev 2,7 km nord for ejendommen. Se bilag 5. På baggrund af afstanden vurderes naturområdet ikke at blive påvirket væsentligt.

Der findes to potentielt ammoniakfølsomme skove (Bæk skov og Hørløkke skov) hhv. 160 m syd for ejendommen og 715 m sydøst for ejendommen. Se bilag 5. Skovene kan være omfattet af kategori 3. Der er imidlertid ingen merdeposition fra ejendommen, da der er tale om en revurdering. Det vurderes derfor, at skovenes tilstand ikke ændres som følge af driften på Bæk Skovvej 6.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 (LBK nr. 933 af 24/09/2009, bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse) sikrer en række naturarealer mod tilstandsændringer. De § 3-beskyttede naturarealer er: søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvist eller tilsammen er større end 2.500 m² i sammenhængende areal. Moser under 2.500 m² er dog også beskyttede, når de ligger i forbindelse med beskyttede søer eller vandløb. Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak på særligt kvælstoffølsomme naturarealer, dels ved afdrift, erosion og udvaskning af næringsstoffer.

Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det vil bl.a. sige at der ikke må ske en forøgelse i tilførslen af gødning og/eller sprøjtemidler til de beskyttede naturområder, og at deres tilstand ikke må ændres ved dræning. Det er ejeren af arealerne, som til enhver tid er ansvarlig for denne forpligtelse.

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition kg N/ha
Eng 1	545 m	0,0
Eng 2	820 m	0,0
Eng 3	980 m	0,0
9 søer	195 m-800 m	0,0

Der findes tre enge hhv. 545 m nordvest, 820 m øst og 980 m nordøst for ejendommen. Se bilag 5. Engene modtager ingen merdeposition fra Bæk Skovvej 6, da der er tale om en revurdering. På den baggrund vurderes det, at engenes tilstand ikke vil ændres ved en forsat uændret drift på ejendommen.

Der findes 9 søer fordelt omkring ejendommen i en afstand af 195 m til 800 m fra ejendommen. Se bilag 5. Søerne modtager ingen merdeposition af ammoniak fra ejendommen, da der er tale om en revurdering. På den baggrund vurderes det, at søernes tilstand ikke vil ændres ved en forsat uændret drift på ejendommen.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen (BEK. nr. 408 af 01/05/ 2007, bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder samt udpegede arter, som skal beskyttes. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. De udpegede arter omtales normalt som "bilag IV-arter", fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er en kommune forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven. De vigtigste regler i habitatbekendtgørelsen er i denne forbindelse:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

– beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)

– ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier

Naturområde	Afstand til anlæg	Total deposition	Merdeposition
Pamhule Skov og Stevning Dam	7,6 km	0,00	0,00

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er område N92 Pamhule Skov og Stevning Dam, som befinder sig ca. 7,6 km sydøst for ejendommen. På baggrund af afstanden vurderes det, at naturtyper og arter indenfor området ikke vil blive påvirket væsentligt, af den uændrede drift på Bæk Skovvej 6. Det vurderes på den baggrund, at det ikke er nødvendigt at udarbejde en konsekvensvurdering for området. Se bilag 4 for placeringen af området i forhold til ejendommen, og bilag 7 for en uddybelse af de naturtyper og arter der findes på udpegningsgrundlaget for Pamhule Skov og Stevning Dam.

Haderslev Kommune har ikke kendskab til en evt. forekomst af arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen. Nærmeste forekomst som Haderslev Kommune har kendskab til er en estimeret bestand af løvfrøer på ca. 0-55 individer ca. 3,4 km sydøst for ejendommen. Se bilag 5. Afstanden fra løvfrøernes ynglevandhul til sommerhabitat er typisk op til omkring 600 meter, men kan også være 1 km eller endog endnu længere. De voksne frøer tilbagelægger således den distance, når forplantningen er afsluttet. Bestandene trives bedst, når denne afstand er lille og helst forløber via våde enge, levende hegn og lign. På den baggrund formodes der ikke at findes løvfrøer tæt på ejendommen.

Det kan ikke udelukkes at en nærmere registrering ville vise at der findes andre bilag IV arter i området. Hvis der findes bilag IV arter i området omkring ejendommen, vurderes de ikke at blive påvirket væsentligt af den uændrede drift på Bæk Skovvej 6.

VILKÅR

Der stilles ikke vilkår til husdyrbruget på baggrund af beskyttet natur eller artsforekomster i lokalområdet.

7.3 NITRAT TIL KYSTOPLANDE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Ikke beskrevet i ansøgningsmaterialet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle udbringningsarealerne ligger i søoplandet til Gram Slotssø.

Gram Slotssø er 5,6 ha og målsat med et godt økologisk potentiale (svarende til god økologisk tilstand). Søen er opstået ved opstemning af Gram Å, og er derfor stærkt modificeret. På grund af den nedsatte strømningshastighed kan den opstemmede vandløbsstrækning ikke opnå god økologisk tilstand som vandløb betragtet. Vandløbsstrækningen i søen udpeges derfor som stærkt modificeret vandområde med karakter af sø. En hel eller delvis genskabelse af søen er formentlig teknisk mulig, men der er ikke på nuværende tidspunkt foretaget undersøgelser af mulighederne eller økonomien. Derfor er der i denne vandplan ikke taget stilling til om den skal genskabes som sø eller udpeges som stærkt modificeret vandområde.

Søens tilstandsklasse er på nuværende tidspunkt moderat, hvilket også forventes at være tilfældet i 2015. Kilde: Vandplan nr. 1.10 Vadehavet.

Søen forventes at blive belastet med 12.367 kg P/år i 2015. Søen blev senest undersøgt i 1976. Tilstanden vurderes derfor som værende ukendt i 2015. Derfor har det ikke været muligt at opgøre et indsatsbehov. Tilstanden må dog ikke forringes. Det skal således sikres, at der ikke ved aktiviteter i oplandet sker en øget tilførsel af næringsstoffer. Haderslev Kommune gennemfører i øjeblikket et restaureringsprojekt i form af omlægning af å-forløbet ved Gram Slotssø. Kilde: Vandplan nr. 1.10 Vadehavet.

På baggrund af det ovenstående vurderes det, at der ikke må ske øget tilførsel af næringsstoffer fra ejendommen og de tilknyttede udbringningsarealer til Gram Slotssø. Da der er tale om en revurdering, og der således ikke foretages ændringer i den eksisterende drift, sker der ikke nogen forøgelse af næringsstofbelastningen til Gram Slotssø. Der stilles derfor ikke skærpede vilkår til udvaskningen af næringsstoffer til Gram Slotssø.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til husdyrbruget på baggrund af udvaskningen til Gram Slotssø.

7.4 PÅVIRKNING AF NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Ikke beskrevet i ansøgningsmaterialet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak på særligt kvælstoffølsomme naturarealer, dels ved afdrift, erosion og udvaskning af næringsstoffer.

Beskyttede naturtyper efter husdyrloven

Der findes ingen § 7-beskyttede naturtyper i kategori 1 eller 2 på eller ved ejendommens udbringningsarealer. De vurderes derfor ikke at blive påvirket væsentligt af den uændrede drift på Bæk Skovvej 6.

Markerne 2 og 3 grænser op til Bæk Skov, som er udpeget som potentielt ammoniakfølsom skov. Se bilag 5. Da der ikke sker ændringer på ejendommen, og dermed heller ikke i den udbragte mængde husdyrgødning på markerne, vurderes det, at projektet ikke vil medføre ændringer i naturtilstanden af den potentielt ammoniakfølsomme skov.

Mark nr. 7 befinder sig dog indenfor 1000 m fra et § 7 beskyttet overdrev. Se bilag 5. I den forbindelse skal opmærksomheden henledes på, at der i henhold til bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 DE, husdyrgødning, ensilage m.v. fremgår, at udbringning af flydende husdyrgødning skal ske ved nedfældning indenfor 1000 m til de § 7 naturtyper, der er defineret i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Dette tiltag vil være med til at begrænse ammoniakfordampningen fra markerne.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Tilstanden af de beskyttede naturtyper enge, moser, heder, strandenge, overdrev, vandhuller og søer, og tilstanden af udpegede vandløb må ifølge Naturbeskyttelseslovens § 3 ikke ændres uden dispensation fra kommunen. Det skal sikres, at der ikke sker en forøgelse i tilførslen af gødning og/eller sprøjtemidler til de beskyttede områder, og deres tilstand må ikke ændres ved dræning. Det er ejeren af arealerne, som der til enhver tid er ansvarlig for denne forpligtelse.

Der findes to § 3 beskyttede engarealer, som grænser op til mark 5,6. Der findes desuden to § 3 beskyttede søer, som grænser op til mark 1 og der findes en § 3 beskyttet sø på mark 3. Se bilag 5.

De enkelte naturområder er nærmere beskrevet herunder:

Mark 5,6 grænser op til to enge. Den ene eng befinder sig øst for marken og der findes et vandløb med en bræmme mellem marken og engen. Der er således ca. 6 m mellem mark 5,6 og engen øst for. Mellem mark 5,6 og engen vest for marken findes et læhegn og en udyrket bræmme på ca. 4-5 m. De eksisterende bræmmer vurderes at være tilstrækkelige til at forhindre, at engenes tilstand ændres, da der ikke sker ændringer på ejendommen, og dermed heller ikke i den udbragte mængde husdyrgødning på marken.

Mark 1 grænser op til to søer, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Der findes en bræmme mellem søerne og mark 1 på ca. 6 m. De eksisterende bræmmer vurderes at være tilstrækkelige til at forhindre, at søernes tilstand ændres, da der ikke sker ændringer på ejendommen, og dermed heller ikke i den udbragte mængde husdyrgødning på marken.

Mark 3 indeholder en sø, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Der findes en bræmme omkring søen på min. 6 m. Den eksisterende bræmme vurderes at være tilstrækkelig til at forhindre, at søens tilstand ændres, da der ikke sker ændringer på ejendommen, og dermed heller ikke i den udbragte mængde husdyrgødning på marken.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Der findes ingen udbringningsarealer indenfor eller grænsede op til internationale naturbeskyttelsesområder.

Pamhule Skov og Stevning Dam er det nærmest beliggende internationale naturbeskyttelsesområde, og det befinder sig ca. 4,4 km sydøst for det nærmeste udbringningsareal (mark 9). Se bilag 6.

Udpegningsgrundlaget for det Internationale naturbeskyttelsesområde Pamhule Skov og Stevning Dam (H81/F59) er for Habitatområde nr. 81 Stor vandsalamander, Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller stor vandaks, Vandløb med vandplanter, Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, Rigkær, Bøgeskove på morbund med kristtorn, Bøgeskove på muldbund, Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund, Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld. Se desuden bilag 7.

EF-fuglebeskyttelsesområde F59 er udpeget som levested for 3 arter af ynglefugle Hvepsevåge, Rød Glente og Isfugl. Se desuden bilag 7.

I henhold til Habitatbekendtgørelsen § 7 (Bek. nr 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-området væsentligt.

Den nærmest beliggende habitatnaturtype indenfor det internationale naturbeskyttelsesområde i forhold til udbringningsarealerne er 6230 Surt overdrev. På baggrund af afstanden fra udbringningsarealerne til habitatnaturtyperne, vurderes disse ikke at blive påvirket væsentligt af den uændrede drift.

De på udpegningsgrundlaget anførte ynglefugle Hvepsevåge, Rød Glente og Isfugl yngler alle regelmæssigt i området. Projektet vurderes ikke at have nogen væsentlig negativ påvirkning på de tre arter.

Bilag IV-arter

Der findes mange løvfrøer i området øst for det østligste udbringningsareal (mark 9). Se bilag 5. Nærmeste bestand af løvfrøer findes ca. 700 m øst for mark 9. Der er dog ikke registreret løvfrøer i søer på/ved udbringningsarealerne. Nærmeste registrerede bestand findes ca. 3 km nordøst for den nærmest beliggende sø, som befinder sig på/ved udbringningsarealerne. Løvfrøer er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og det ansøgte må således ikke beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for løvfrøerne. Da der er tale om en revurdering, hvor den eksisterende drift fastholdes, og der desuden er 3 km mellem registrerede løvfrøbestande og søer i tilknytning til udbringningsarealer vurderes det, at projektet ikke vil ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for løvfrøer.

Haderslev Kommune ligger ikke inde med informationer om andre fundne bilag IV arter i området. Det kan dog på den baggrund ikke udelukkes, at en nærmere undersøgelse ville vise, at der findes flere af de på bilag IV nævnte arter i området. Se bilag 8. Der er dog fundet birke-mus i den vestlige del af det internationale naturbeskyttelsesområde Pamhule Skov og Stevning Dam. Se bilag 5.

Det vurderes dog, at en evt. forekomst af flagermus, birkemus, markfirben, odder, snæbel og de forskellige omfattede insekter, ikke vil blive påvirket væsentligt af den uændrede drift på Bæk Skovvej 6.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition eller afstrømning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt ikke at medføre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at revurderingen ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra udbringningsarealerne er dermed i over-

ensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til dette afsnit, da der ikke i den oprindelige miljøgodkendelse er stillet vilkår til fastholdelse af VVM screeningens forudsætninger.

7.5 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Eftersom der ikke sker en ændring af husdyrbrugets dyrehold i forbindelse med revurderingen sker der heller ikke en merbelastning af nitrat til grundvandet.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
------------------------------------	----------	---------------	------------------------

Side 15 / 22

Husdyrgodkendelse.dk	Ansøgningsnummer:	34259	
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	91,30 ha	31,4 kg P/ha/år	36,3 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	31,4 kg P/ha/år	35,4 kg P/ha/år
Lavbundsgrunde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	31,4 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	31,4 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-445,2 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **36,3 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **46,3 kg P/ha/år.**

P-fraførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **14,9 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **31,4 kg P/ha/år.**

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med husdyrbrugets VVM screening er det beregnet, at udvaskningen af kvælstof fra rodzonen ikke vil overstige 50 mg nitrat/l og det fremgår af den indsendte ansøgning at udvaskningen stadig holder under 50 mg nitrat/l. Der stilles ingen vilkår til dette afsnit, da der ikke i den oprindelige miljøgodkendelse er stillet vilkår til fastholdelse af VVM screeningens forudsætninger.

Udbringningsarealerne ligger delvist i et nitratfølsomt indvindingsopland med særlige drikkevandsinteresser, men udgør ikke et indvindingsopland for de almene vandværker.

Nitratudvaskningen (mg nitrat pr. liter) vil ikke stige som følge, af revurderingen, idet at dyreholdet ikke ændres og der fortsat anvendes standardsædskiftet S4 på arealerne.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår til dette afsnit, da der ikke i den oprindelige miljøgodkendelse er stillet vilkår til fastholdelse af VVM screeningens forudsætninger.

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

I denne produktion opfedes kyllingerne på dybstrøelse udlagt direkte på gulv. Strøelsen og gødningen fjernes efter hver rotation. Dyrene tilses dagligt ifølge reglerne i bekendtgørelse af lov om hold af slagtekyllinger (bek. nr. 687 af 22/06-2011). Foder, vand og klima i stald kontrolleres mindst en gang daglig. Kyllingerne vejes med jævne mellemrum for at sikre at tilvæksten hos dyrene udvikler sig tilfredsstillende. Anlæggets drifts kontrolleres ugentlig, der opgøres produktionsdata. I forbindelse med holdskifte kontrolleres anlæg og inventar samt bygninger indvendig og udvendig.

Dybstrøelse er eneste staldtype til slagtekyllingeproduktion i Danmark. Driften er alt ind – alt ud, efterfulgt af en tomgangsperiode. For at tilgodese dyrenes velfærd er belægningen begrænset til max. 40 kg/m². Gulvet i hele stalden forsynes med strøelsesmateriale.

Som udgangspunkt skal BAT-niveauet for ammoniakfordampning svarer til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Aktuelt findes en sådan vejledning for konventionel produktion af slagtekyllinger (Miljøstyrelsen maj 2011).

Beregnet BAT-niveau for den samlede produktion på 274,53 DE (39 dage):
274,53 DE x 2360 slagtekyllinger/DE x 15,1844 kg NH₃-N/1000 slagtekyllinger) = 9.837,83 kg NH₃-N. (korrigeret for slagtealder – type 1 korrektion)

BAT-niveau: 9.838 kg NH₃-N

Den samlede emission fra anlægget er i IT-ansøgningssystemet beregnet til **9.790 kgN/år**. Med baggrund i ovennævnte beregninger og emissionen fra den nuværende produktion, vurderes det, at de eksisterende stalde lever op til BAT.

Fravalg af staldsystem:

Der er lavet følgende betragtning vedrørende anvendelse af BAT byggeblade i revurderingen af "Jellinghave".

Der findes til dato to BAT byggeblade der vedrører fjerkræproduktion. Det drejer sig om systemer til tørring af gødningen, for derved at nedsætte ammoniak fordampningen.

- Fjerkræ - Æglæggere, skrabeægsstald: Gr. nr.: 105. 02-51
- Fjerkræ - Æglæggere, burægsstald: Gr. nr.: 105.02 - 52

Der er en forudsætning for systemerne at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder.

I den ansøgte produktion går dyrene på dybstrøelse, og forudsætningen for etablering af gødningstørring anlæg er således ikke til stede. På den baggrund er gødningstørring fravalgt i denne ansøgning.

Fravalg af luftvaskere:

Der findes BAT byggeblade ang. luftvaskere. Disse er afprøvet og testet i svinestalde.

Der er afprøvet en prototype luftrensere til fjerkræproduktion (Marts 2008): http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage).

Denne renser er ikke sat i produktion da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekt.

Den ansøgte produktion har en holdrotations periode på 39 dage, der kan således forventes de samme problemer med tilstopning af luftrenseren som det var tilfældet i afprøvningen. Dette gør at drift stabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende. På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, Da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret drift stabilitet og mulighed for rengøring.

Fravalg af biologisk luftrensning:

Der er ingen BAT byggeblade med biologisk luftrensning. Der er endvidere ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med holddrift, hvor stalde står tomme i perioder.

Foderteknologi - Slagtekyllinger, 39 dage:

4,07 kg foder pr. produceret slagtekylling (normtal). I henhold til Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler, planperioden 1. august 2011 til 31. juli 2012.

Der anvendes foder med et gennemsnitligt proteinindhold på 20,06 % (normtal). Total fosfor i foderet ligger på 0,57 % i foderblandingen. Der anvendes færdigfoder tilsat fytase, svarende til 520 FTU (fyttaseunits) pr. kg. færdigfoder.

Der anvendes fasefodring for at opfylde kyllingernes krav af næringsstoffer til tilvækst og reproduktion. Færdigfoder opbevares i lukkede siloer tilknyttet hver stald.

Der anvendes tidssvarende foderplanlægning og udfodringsteknikker, der er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Vurdering – Management

Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, som er vedlagt denne miljøgodkendelse som bilag 12. Dette anses som BAT, idet at en sådan er med til at sikre en hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser, såfremt at beredskabsplanen som minimum revurderes årligt og er tilgængelig for eventuelle medarbejdere på husdyrbruget.

Ansøger beskriver, at strøelse og gødning fjernes efter hver rotation, og at anlæg og inventar, samt bygninger indvendig og udvendig kontrolleres i denne sammenhæng, samt at ventilation og stalde rengøres. En sådan systematisk kontrol med henblik på at forebyggelse anses som værende BAT. Se vilkår for egenkontrol i denne sammenhæng.

Det vurderes sammenfattende af husdyrbrugets management lever op til BAT.

Vurdering – Foder

Det vurderes at fasefodring baseret på færdigfoder tilsat fytase, der overholder standarden for den gennemsnitlige proteinindhold (20,06 pct.) og med 0,57 pct. fosfor i foderet er i overensstemmelse med BAT.

Anvendelsen af fasefodring med færdigfoder tilsat fytase er i overensstemmelse med anbefalingen i "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" af Miljøstyrelsen, maj 2011.

De angivne tal for BAT niveauet kontra de angivne emissionsgrænseværdier i vejledningen stemmer ikke overens, idet at vejledningen er baseret på 10/11 normtal imens ansøgningen er baseret på 11/12 normtal. Eftersom der er sket en kraftig justering af disse normtal imellem de to perioder, hvor disse er fordoblet fra 7,85 til 16,2 kg P for 40 dages slagtekyllinger, kan de beregnede værdier for kg fosfor pr. DE ikke sammenlignes.

Da tallene ikke er sammenlignelige har Haderslev Kommune vurderet BAT i forhold til teknologibladet og mængden af fosfor, som udbringes til arealerne. Da fosforniveau 3 overholdes og da kravet om fosforoverskud på arealerne er overholdt med en margen på 474,6 kg vurderes det, at der i produktionen af slagtekyllinger er taget højde for fosfor.

Det vurderes sammenfattede at husdyrbrugets anvendelse af foder lever op til BAT.

Vurdering - Staldindretning

Haderslev Kommune vurderer, at BAT standard for slagtekyllinger (39 dage) er på $274,53 \text{ DE} \times 2360 \text{ slagtekyllinger/DE} \times 15,1844 \text{ kg NH}_3\text{-N/1000 slagtekyllinger}$ = 9.837,83 kg NH₃-N, hvorfor den eksisterende drift uden yderligere tekniske tiltag lever op til BAT standarden.

Vurdering af forbrug af vand og energi

Haderslev Kommune vurderer, at rengøring af ventilationsanlæg efter hvert hold, samt regelmæssigt eftersyn af ventilationssystemet, anvendelsen af lavenergilysstofrør i staldene og sensorer på udendørs belysning er faktorer, der medvirker til en minimering af energiforbruget. Den beskrevne adfærd på dette felt vurderes dermed som BAT. Se vilkår for egenkontrol.

Haderslev Kommune vurderer, at regelmæssig rensning af drikkesystemer, anvendelsen af drikkenipler og rengøring af staldene med højtryksrensere er faktorer, der medvirker til en minimering af vandforbruget. Den beskrevne adfærd på dette felt vurderes dermed som BAT. Se vilkår for egenkontrol.

Vurdering – Opbevaring/behandling af husdyrgødning

Husdyrgødningen fjernes fra staldene efter hvert hold kyllinger og ca. 30 pct. heraf køres direkte ud og pløjes ned imens resten opbevares i overdækkede markstakke. Dette er i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen, så længe indarbejdelsen sker inden for 6 timer, idet dybstrøelsen fra staldene er at sammenligne med kompost.

Haderslev Kommune vurderer, at der findes en bedre løsning til opbevaring af kompost end i markstakke, idet undersøgelser har vist, at der kan være en meget stor udsivning af næringsstoffer fra markstakke med kompost. Der stilles derfor vilkår til opbevaringen af husdyrgødning i markstak, som skal sikre at risikoen for udsivning til næringsfølsomme områder minimeres. Såfremt disse vilkår ikke efterleves stilles der krav om etablering af møddingsplads i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 8-11.

Under vilkår for egenkontrol stilles der således krav om, at det registreres hvor og hvornår markstakke placeres, samt hvornår de udbringes.

Endvidere stilles der vilkår om, at markstakken skal overdækkes umiddelbart efter, at udlægningen er påbegyndt.

På baggrund af disse vilkår vurderes opbevaringen af husdyrgødning som værende i overensstemmelse med BAT.

Vurdering – Udbringning af husdyrgødning

Husdyrgødning bredspredes og nedmuldes på sort jord, hvilket Haderslev Kommune vurderer kombineret med godt landmandskab og en overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen som værende i overensstemmelse med BAT.

Samlet vurdering for alle 6 BAT-områder

Kommunen vurderer at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

37. Markstakke skal være overdækket inden for en uge efter, at udlægning i markstak er påbegyndt.
38. Husdyrgødningens opbevaring i markstak skal til enhver tid overholde de gældende regler. Såfremt det konstateres, at markstakken ikke overdækkes eller er placeret på samme sted inden for 5 år, skal der etableres en godkendt møddingsplads til fremtidig opbevaring af husdyrgødningen.
39. Landbruget skal under tilsynet redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nye metoder eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen fra ejendommen.

9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Kommunen skal sikre at der ved ophør af driften af husdyrbruget, foretages de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil gødning og foderrester blive fjernet, og blive tilført harmoniareal eller leveret til gødningsaftager. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Kemikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Haderslev Kommune. Restindholdet i olietanke fjernes og tanke renses. Overjordiske olietanke fjernes, medens nedgravede anlæg enten afblændes eller fjernes. Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Haderslev Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Der er stillet vilkår om oprydning, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

40. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
41. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af vaskevandsbeholdere, rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle olietanke skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette kapitel beskrives og vurderes hvordan ansøger agter at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere at vilkår i miljøgodkendelsen er overholdt.

Det skal bemærkes, at kommunen har adgang til CHR-registeret, til registeret med gødningsregnskaber og til støtteansøgninger vedr. enkeltbetaling mv.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

I denne produktion opfedes kyllingerne på dybstrøelse udlagt direkte på gulv. Strøelsen og gødningen fjernes efter hver rotation. Dyrene tilses dagligt ifølge reglerne i bekendtgørelse af lov om hold af slagtekyllinger (bek. nr. 687 af 22/06-2011). Foder, vand og klima i stald kontrolleres mindst en gang daglig. Kyllingerne vejes med jævne mellemrum for at sikre at tilvæksten hos dyrene udvikler sig tilfredsstillende. Anlæggets drifts kontrolleres ugentlig, der opgøres produktionsdata. I forbindelse med holdskifte kontrolleres anlæg og inventar samt bygninger indvendig og udvendig.

Slagtekyllingeproduktionen foregår som alt ind alt ud. Efter hvert hold rengøres stalden grundig med vand og desinficeres, herefter følger en tomgangsperiode. I tomgangsperioden er der ingen dyr på ejendommen. Rengøringen starter med at al gødningen fra stalden fjernes og køres til oplagring. Herefter vaskes stald og inventar. Specielt rengøres ventilation udvendig og indvendig, ligesom fodersiloer tømmer og rengøres. Stald, forrum, arealer ved udgange og fodersiloer desinficeres.

Husdyrgødningen fjernes fra staldene efter hvert hold kyllinger, ca. 8 gange om året. 30 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned. Resten opbevares i overdækket markstakke. Udbringningsteknologi: Bredspredning og nedmuldning på sort jord.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Da der på husdyrbruget anvendes markstakke til opbevaring af husdyrgødning og i lovgivningen stilles krav om, at denne opbevares et nyt sted hvert år, samt at markstakken overdækkes inden for en given periode stilles der vilkår om dokumentation af, at den gældende lovgivning overholdes.

Herudover stilles der vilkår, der skal dokumentere, at ansøgningens udgangspunkt overholdes.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for management og dokumentation:

42. Virksomheden skal registrere følgende i en driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
- Hvornår der er foretaget fluebekæmpelse, med hvad og hvordan.
  - Hvornår er der udført rottebekæmpelse og af hvem. (Dette kan evt. dokumenteres vha. kvitteringer og skriftlig aftale med anerkendt rottebekæmpelsesfirma.)
  - Hvornår der er foretaget aflæsning af el-forbrug / vandforbrug samt aflæsningsværdier, og hvad eventuelt der er foretaget for at reducere forbruget.
  - Hvornår der er foretaget rengøring og kontrol af ventilation.
  - Hvornår der er foretaget inspektion af drikkevandsinstallationer.

43. En gang årligt i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. kg fuldfoder på årsbasis. Beregningen skal opbevares i minimum fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende. Beregningen skal vise at vilkåret vedr. et maksimalt fosforindhold pr. kg foder på 5,7 g er overholdt. Nødvendige blandeforskrifter/deklaration for hver anvendt fasefoder til dokumentation for beregningen skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
44. Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affaldstransportør og modtageranlæg der er benyttet.
45. Husdyrbruget skal løbende registrere afhentede døde dyr til destruktionsanstalt.
46. Husdyrbrugets beredskabsplan skal revideres/kontrolleres mindst én gang om året sammen med eventuelle ansatte. Beredskabsplanen skal forsynes med dato og årstal for revision.
47. Husdyrbruget skal gemme dokumentation for energiforbrug, dieselolie og vand på ejendommen, for eksempel i form af faktura fra elselskab mv.
48. I husdyrbrugets driftsjournal skal det angives, hvor og hvornår markstakkene er placeret, samt hvornår de er blevet overdækket og hvornår de er blevet spredt ud på arealet.

Beredskabsplanen er vedlagt denne miljøgodkendelse som bilag 12.

11 OFFENTLIGGØRELSE, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

Offentliggørelse

Meddelelse om revurdering af miljøgodkendelse i henhold til Husdyrgodkendelseslovens § 41 for adresse matr. nr. 13 m. fl. Nustrup Bæk, Nustrup vil blive annonceret i Lokal-Bladet Budstikken Haderslev uge 38 2012, og på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk.

Haderslev Kommune skal desuden gøre dig opmærksom på, at du i medfør af Offentlighedsloven § 4 har ret til aktindsigt i sagen. Tidspunkt for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune.

Klagevejledning og søgsmål

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes til Haderslev Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest onsdag 17. oktober 2012, kl. 15.00.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, hvis kommunen har modtaget klager.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til:

- Anton Jensen, Bæk Skovvej 6, 6500 Vojens

Parter:

- Nis Hesselberg Petersen, Billundvej 35, 6500 Vojens
- Ingvard Schmidt, Adelvej 19, 6500 Vojens

Naboer (Der ligger ingen naboer inden for konsekvensradius på 212 meter):

- Henrik Moeslund Kristensen og Merete Christine Lund Kristensen, Bæk Østerforte 2, 6500 Vojens
- Annelise Pauline Eik og Inge Marie Wiwe, Bæk Østerforte 4, 6500 Vojens

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Jens Elvstrøm, Videntretet for Landbrug
e-mail: jne@vfl.dk

- Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: rib@nst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

12 BILAG

BILAG 1: GRUNDLAG FOR VILKÅR OG LOVGIVNING

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af virksomheden.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- *Bek. nr. 294 af 31 marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.*
- *Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug*
- *Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen*
- *Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere*
- *Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning*
- *Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.*
- *Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug*
- *Vejledning nr. 12/1992 Om Håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven*
- *"Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK*

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er virksomheden underlagt bestemmelserne i gældende love og bekendtgørelser.

- *Bekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009. af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Husdyrgodkendelsesloven).*

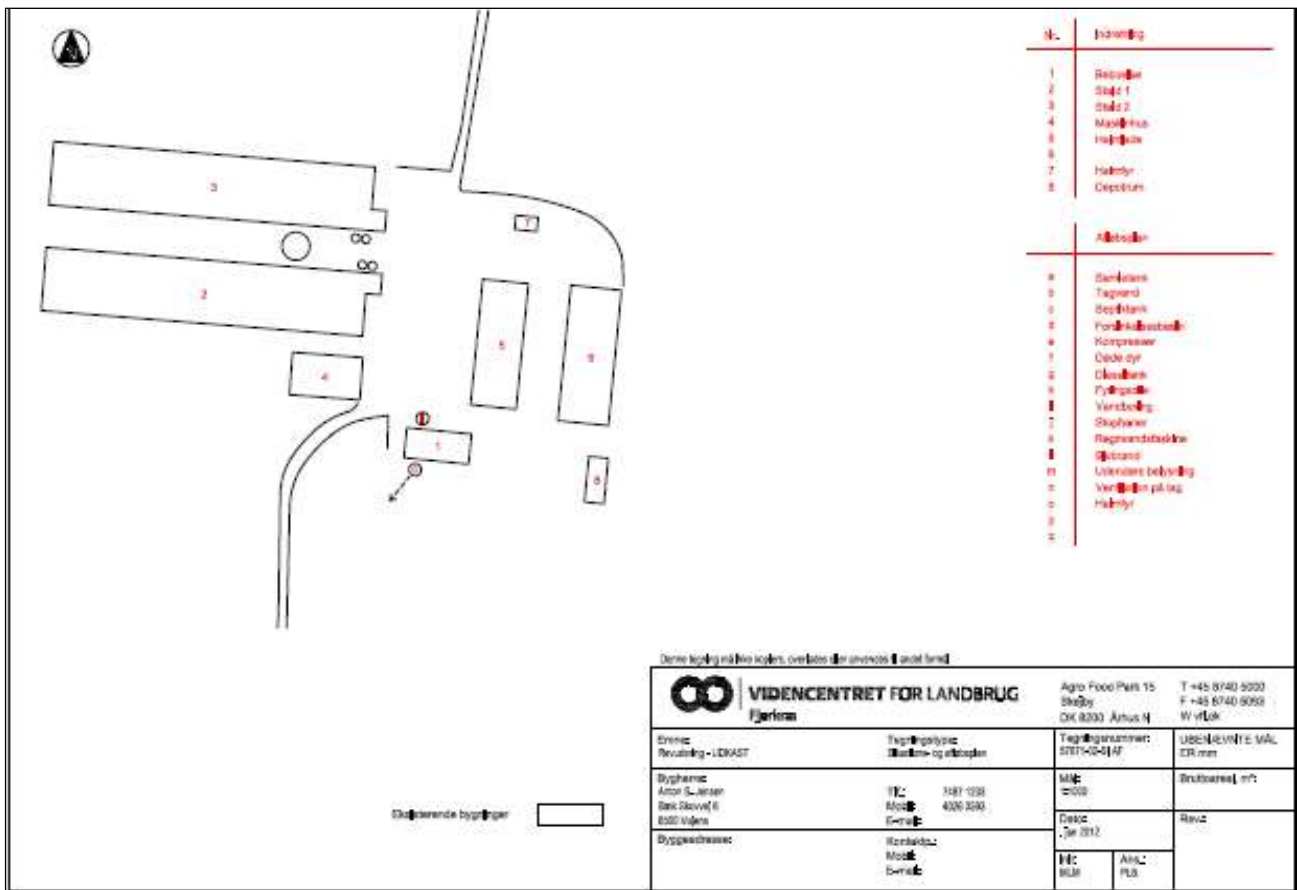
Udover Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, kan bl.a. følgende love og bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for virksomheden med senere ændringer:

- *Bek. nr. 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelseslov (Miljøbeskyttelsesloven)*
- *Lov nr. 933 af 24. september 2009 om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven)*
- *Lov nr. 927 af 24. september 2009 om vandløb (Vandløbsloven)*
- *Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.*
- *Bek. nr. 48 af 13. januar 2010 om affald.*
- *Bek. nr. 764 af 28/06/2012 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. med senere ændringer*
- *Bek. nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand.*
- *Bek. nr. 557 af 9. juni 2009 om undervisning og anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer mv. for erhvervsmæssige brugere af plantebeskyttelsesmidler*
- *Bek. nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler.*
- *Bek. nr. 259 af 23. marts 2010 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)*
- *Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.*
- *Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 Bekendtgørelse om internationale naturbeskyttelsesområder.*
- *Haderslev Kommunes regulativ for erhvervsaffald*
- *Bek. nr. 1505 af 14. december 2006 af museumsloven (Museumsloven)*
- *Haderslev kommuneplan 2009*
- *Regionplan 2005-2016 - nu Landsplandirektiv, Sønderjyllands Amt, Teknisk forvaltning 2005. Regionsplanens retningslinjer i kapitel 6 som ophæves ved ikrafttrædelse af de statslige vandplaner.*

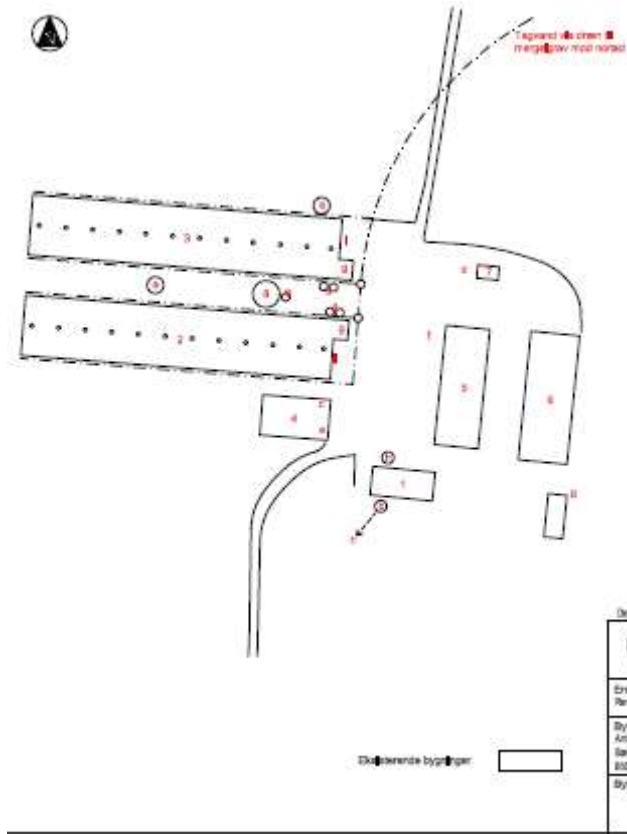
- *Bek. nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt.*
- *Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, faglig rapport nr 635 fra DMU Miljøministeriet 2007*

Det skal understreges, at reglerne kun er gældende, så længe de tilgrundliggende bestemmelser gælder. Der kan ligeledes i fremtiden vedtages nye bestemmelser, der vil kunne medføre andre regler for virksomhedens aktiviteter.

BILAG 2: KORT OVER PLACERING AF ANLÆG

BILAG 3: SPILDEVANDSPLAN

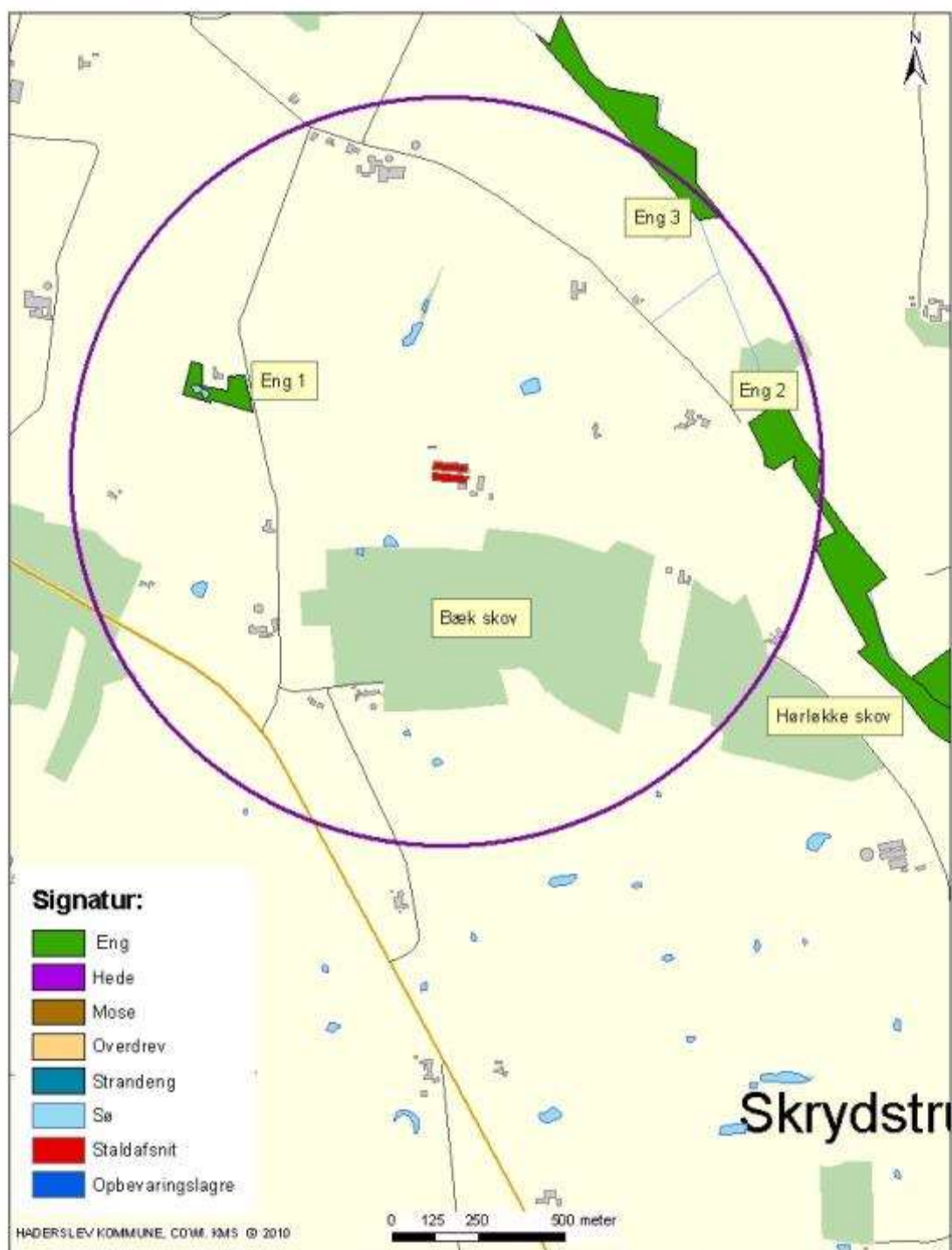
Nr.	Indeholder
1	Reol
2	Søjle
3	Søjle
4	Maskine
5	Samlet søjle
6	Reol
7	Reol
8	Reol
9	Reol

Nr.	Indeholder
1	Reol (20m)
2	Søjle
3	Kompressor
4	Godt styk
5	Godt styk (1000, 1997)
6	Vand
7	Støttestrøm, vandhovedtryk
8	Vand
9	Vand
10	Vand
11	Vand
12	Vand
13	Vand
14	Vand
15	Vand
16	Vand
17	Vand
18	Vand
19	Vand
20	Vand
21	Vand
22	Vand
23	Vand
24	Vand
25	Vand
26	Vand
27	Vand
28	Vand
29	Vand
30	Vand
31	Vand
32	Vand
33	Vand
34	Vand
35	Vand
36	Vand
37	Vand
38	Vand
39	Vand
40	Vand
41	Vand
42	Vand
43	Vand
44	Vand
45	Vand
46	Vand
47	Vand
48	Vand
49	Vand
50	Vand

Dette byggeri er beregnet, og alle de andre bygninger er beregnet

		Agro Food Park 15 Skovby DK-8230 Århus N	T +45 8740 5000 F +45 8740 5055 WWW.VLH
Erstatning Revurdering	Tegningstype Tegning og afsnit	Tegningsnummer: 5701-02-01-AF	Udført af: VLH
Bygherre: Anon. S. Jensen Bak Skovvej 11 8230 Vojens	TEL: 787 030 MOB: 430 330 E-MAIL:	Dato: 6. febr. 2017	Bruttoareal: m ² Rev:
Byggeselskab: Konstruktion Modul Bygning	Kontakt: Mobil: E-mail:	H.C. M.M.	A.S.2 P.L.2

BILAG 4: KORT BESKYTTET NATUR INDENFOR 1000 METER

Bæk Skovvej 6

Beskyttet natur indenfor 1000 m fra ejendommen

Hermed tilføjes data af teknisk vejagtgæld og er den ikke et tilsvarende dokument.
Hermed kan ikke påregnes ved skatteforholdene. De følgende forhold forholdsvis skatteforholdene.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Natur og Landbrug

Sagsbehandler: HDAJ

Journalnummer: 11/38444

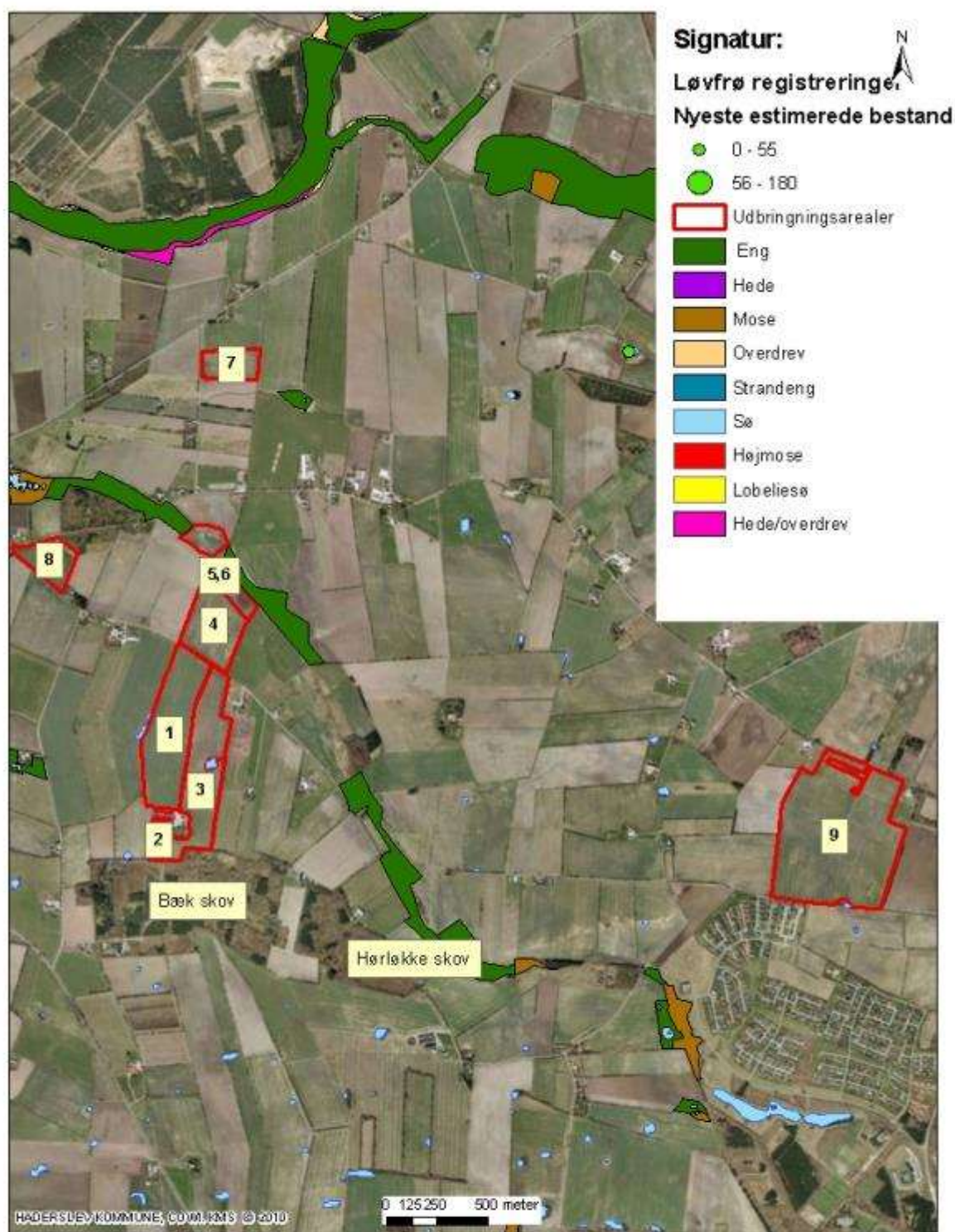
Udskrevet den: 7. marts 2012

1:15.000

Haderslev

BILAG 5: KORT BESKYTTET NATUR OG BILAG IV ARTER

Bæk Skovvej 6

Beskyttet natur og bilag IV arter i forhold til arealerne.

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor ikke til brug som målestav. Kortet skal ikke anvendes ved retslige tvister. Der er ingen garanti for kortets nøjagtighed.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Natur og Landbrug

Sagsbehandler: HDAJ

Journalnummer: 11/38444

Udskrevet den: 7. marts 2012

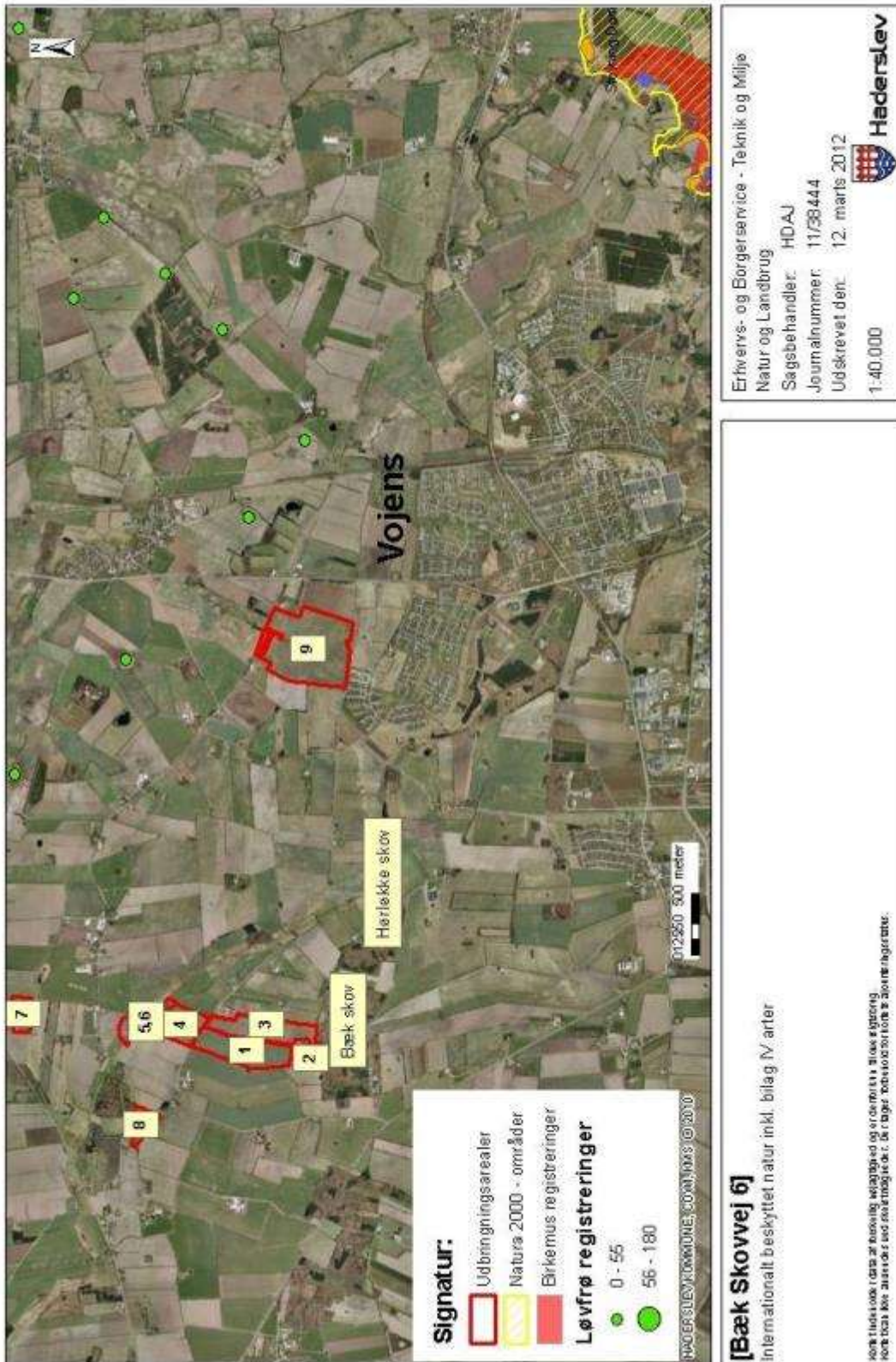
1:25.000

Haderslev

BILAG 6: KORT INTERNATIONALT BESKYTTET NATUR

Bilag 7: Natura 2000 område "Pamhule Skov og Stevning Dam (N92)

Natura 2000 området "Pamhule Skov og Stevning Dam" består af habitatområde "Pamhule skov og Stevning Dam" (H81) og fuglebeskyttelsesområde "Pamhule skov og Stevning Dam" (F59). De to områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper, som udgør områdernes udpegningsgrundlag

Områdebeskrivelse

Området er en del af Haderslev tunneldal, som løber ca. 25 km øst-vest fra Lillebælt til Vojens. Områdets østlige afgrænsning er Haderslev Dam. Skovområder dominerer med indslag af vandflader, enge, overdrev og dyrkede arealer. Pamhule Skov er en af de største skove i området. Jordbunden giver gode vækstbetingelser for alle skovtræer. Skoven er oprindelig løvskov, som stadig dominerer. Halvdelen er bøg og desuden vokser der eg, ask og andre løvtræer. Ca. 1/3 af skoven er nåletræ, bl.a. rødgran, ædelgran, douglasgran og kæmpegran. Skovene drives med plukhugst og græsning eller forbliver urørt i henhold til naturskogsstrategien. Der findes mindre arealer med surt overdrev og rigkær. Geologisk er området den indre del af en stor tunneldal, med meget markante sidedale.

De dominerende vandflader er Stevning Dam, Hindemade og Pamhule Sø. Hindemade blev afvandet og opdyrket i 1935, men i 1994 genoprettet som lavvandet sø og eng. Pamhule Sø er beliggende i et dødishul omgivet af bakket terræn ca. 1,5 km syd for Haderslev Dam. Skov- og Naturstyrelsen har udpeget Pamhule Skovene som et af landets 14 særlige områder for naturskov.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte en række naturtyper samt arterne sump vindelsnegl, stor vandsalamander, rød glente, hvepsevåge og isfugl. Skoven er en god lokalitet for fugle, bl.a. findes også fiskehejre, duehøg, musvåge, spurvehøg og ravn. Pamhule Skov er en varieret og botanisk rig skovlokalitet. I skovbunden vokser flere arter af star, bl.a. den sjældne kæmpestar. Desuden findes uldhåret og nyrebladet ranunkel, skovhundegræs, elfenbens- og skovpadderokke samt skovsvingel.

Nyregistrerede arter og naturtyper fra EU-direktiverne er: Fjordterne, stor hornugle, sortspætte og rødrygget tornskade samt tidvis våd eng.

Trusler mod områdets naturværdier

De tre søer, Stevning Dam, Hindemade og Pamhule Sø (naturtype 3150), påvirkes alle af stor ekstern næringsstofftilførsel, hvoraf fosfor udgør den største trussel. Spildevandsbelastningen i dag er reduceret markant, men Stevning Dam kan dog stadig karakteriseres som en næringsrig sø, hvor landbrugsdrift i oplandet i dag udgør den største kilde til næringsstofftilførsel. Undervandsvegetation er mere udbredt i Pamhule Sø, men søens næringsstoffindhold er imidlertid højt, og søen er næppe i en stabil tilstand. Sammenfattende vurderes det, at et for højt fosforindhold udgør en væsentlig trussel.

Tilgroning med krat udgør en trussel mod de lysåbne naturtyper, f.eks. rigkær og overdrev, samt tidvis våd eng. Især overdrevet nord og vest for Stevning Dam vurderes at være udsat.

De lave enge vest for Stevning Dam er afvandet. Ophør med drift på arealerne fører på længere sigt til tilgroning af bl.a. værdifulde rigkær.

Der er små forekomster af kæmpe-bjørneklo, bl.a. omkring Jernhyt i områdets østlige del. Der er stedvis en massiv indvandring af ahorn, som vurderes at være en aktuell trussel mod skovnaturtyperne i området.

Besøgende i skovene kan forstyrre de ynglende rovfugle. Det vurderes dog, at der er områder, der forbliver relativt uforstyrrede, og hvor fuglene antages at vil kunne yngle.

Igangværende pleje og genopretning

Skov- og Naturstyrelsen har udarbejdet en driftsplan for området, hvor dele af skovene er udlagt til urørt skov, plukhugst eller græsningskov. Der opsat et antal redeskjul for Isfugl i brinkerne langs Tørning Å.

Områdernes udpegningsgrundlag

Habitatområde "Pamhule Skov og Stevning Dam" (H81):

Nr.	Art/Naturtype
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter
6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230	Rigkær
9120	Bøgeskove på morbund med kristtorn
9130	Bøgeskove på muldbund
9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91E0	* Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

* prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Pamhule Skov og Stevning Dam" (F59):

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Hvepsevåge		Y		F3
Rød Glente		Y		F1
Isfugl		Y		F1

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.
Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	trusselvurdering
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig.	Næringsstofbelastning, herunder intern fosforbelastning
3260 - Vandløb med vandplanter	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig.	Hårdhændet vedligeholdelse og tilførsel af næringssalte..
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig.	Næringsstofbelastning, tilgroning og manglende græsning.
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
7230 - Rigkær	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig.	Tilgroning som følge af udtørring, manglende græsning og næringsbelastning
9120 - Bøgeskove på morbund med kristtorn	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som gunstig. Der foreligger ingen data om bevaringsstatus for naturtypen i området	Luftbåren N-belastning, idet højeste tålegrænse er overskredet på hele arealet.
9130 - Bøgeskove på muldbund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som gunstig. De kortlagte forekomster i området har alle gunstig naturtilstand	Luftbåren N-belastning, idet højeste tålegrænse er overskredet på hele arealet
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som ugunstig. Næsten alle kortlagte forekomster i området har gunstig naturtilstand	Luftbåren N-belastning, idet højeste tålegrænse er overskredet på hele arealet
91E0 * - Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Bevaringsstatus i Danmark er indberettet som gunstig. Næsten alle kortlagte forekomster i området har gunstig naturtilstand	Luftbåren N-belastning, idet højeste tålegrænse er overskredet på hele arealet
Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)	Den nationale bevaringsstatus for stor vandsalamander er indberettet som ukendt (atlantiske del)/gunstig (kontinentale del). Bevaringsstatus for arten i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	For få ynglevandhuller, tilgroning og overskygning af eksisterende ynglevandhuller med vedplanter.
Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	I 2007 blev den nationale bevaringsstatus vurderet som gunstig. Bevaringsstatus for arten i området er ugunstig eller vurderet som ugunstig	Risiko for udtørring og tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter som følge af næringsstofbelastning
Hvepsevåge	Den nationale bevaringsstatus foreløbig vurderes som gunstig.. Samlet vurderes den aktuelle ynglebestand af hvepsevåge i området at være stabil. Bevaringsstatus i området er ukendt.	Forstyrrelse
Rød glente	Den nationale bevaringsstatus vurderes foreløbig som gunstig. Ynglebestanden er fra 1992 til 2006 gået fra 0 til 1-2 par og samlet vurderes den aktuelle ynglebestand af rød glente i området at være i fremgang. Bevaringsstatus i området er ukendt	Forstyrrelse
Isfugl	Den nationale bevaringsstatus vurderes foreløbig som gunstig. Fra 1983 til 2006 er ynglebestanden i området gået fra 3 til 5-6 par. Samlet vurderes den aktuelle ynglebestand af Isfugl i området at være i fremgang. Bevaringsstatus i området er ukendt	Manglende redemuligheder på grund af tilgroning af brinker

BILAG 8: POTENTIelt FOREKOMMENDE BILAG IV ARTER

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Arternes udbredelse og levevis

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentonii*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeløfter, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Påvirkning af yngle- og rasteområder for flagermus.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Udbredelse og levevis.

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusens må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

Påvirkning af birkemusens yngle- og rasteområder

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Udbredelse og levevis

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store røskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Påvirkning af Odderens yngle- og rasteområder

Projekter som indebærer opsplittning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderen.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Udbredelse og levevis

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Påvirkning af markfirbens yngle- og rasteområder

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padde

Arternes udbredelse og levevis

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådom-

råder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfrø (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Påvirkning af paddernes yngle- og rasteområder

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Udbredelse og levevis

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Påvirkning af marsvins yngle- og rasteområder

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Udbredelse og levevis.

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Påvirkning af snæblens yngle- og rasteområder

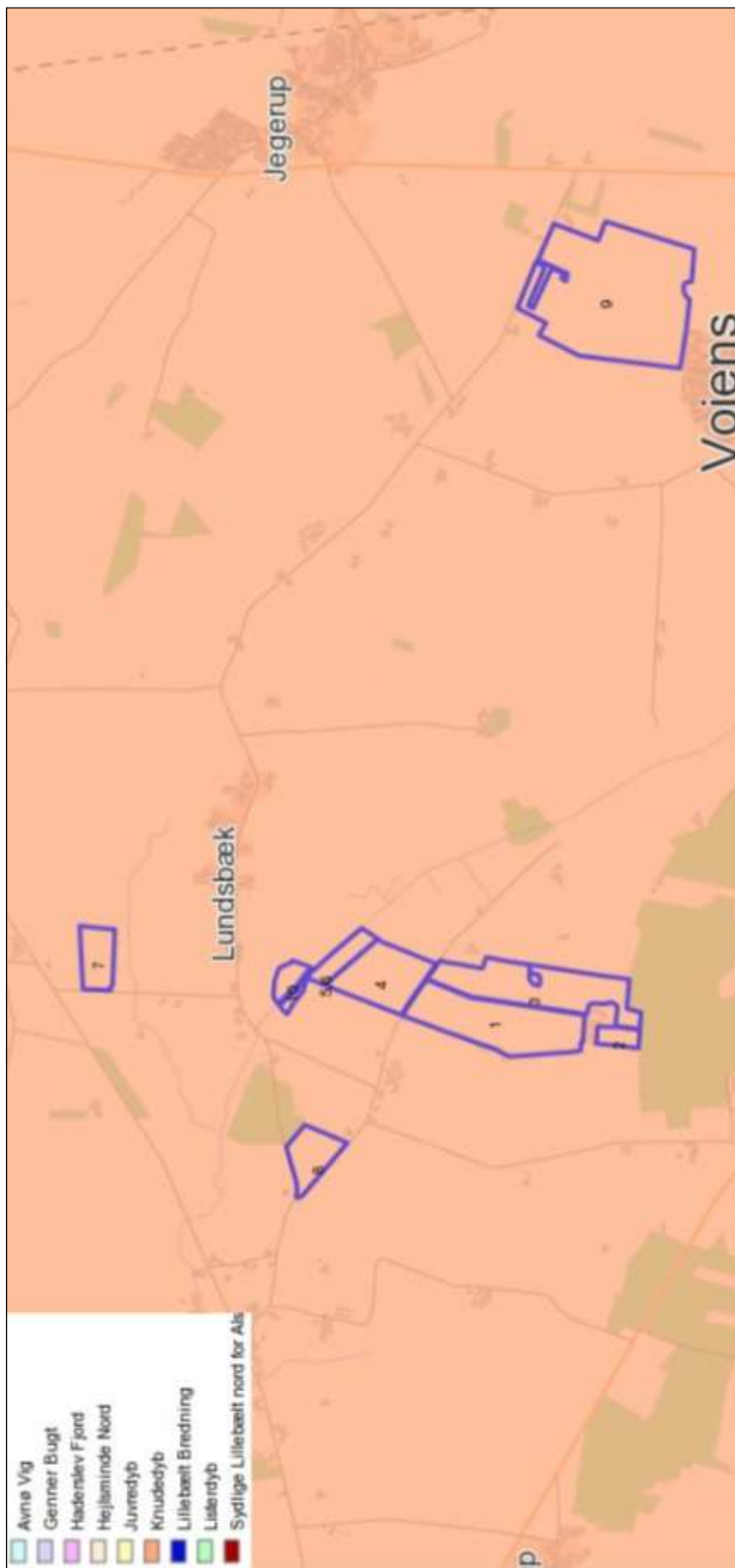
Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke arten.

BILAG 9: KORT OVER NÆRINGSSTOFFØLSOMME OMRÅDER/ AREALER

BILAG 10: KORT OVER KYSTOPLANDE

BILAG 11: KORT OVER TRANSPORTVEJE

BILAG 12: BEREDSKABSPLAN

BILAG 13: ANSØGNINGEN

- Ansøgning nr. 34259, version 4, 21 sider og bilag.
- Ansøgningen kan i klageperioden ses på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk
- Supplerende oplysninger er modtaget i perioden 1. januar til 1. maj 2012. Disse kan oplyses ved at begære aktindsigt.